

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra historie

Bakalářská práce

Kateřina Dobšičková

Historie a vývoj města Konice a jeho školství

Prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem zde předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím citované literatury a použitých zdrojů pod odborným vedením Mgr. Pavla Krákory, Ph.D.

V Olomouci dne 1. 6. 2021

Podpis: .....

ÚVOD	5
1 Charakteristika města Konice.....	7
1.1 „Mikroregion Konicko“	7
1.2 Geografie	8
1.3 Působící spolky	8
1.3.1 Kruh přátel hudby Konice	8
1.3.2 Mateřské centrum srdíčko	9
1.3.3 Muzeum řemesel Konicka, z. s.....	9
1.3.4 Sokol.....	9
1.4 Obecní symboly	10
2 Pamětihodnosti města Konice	12
2.1 Barokní zámek	12
2.2 Chrám Narození Panny Marie	12
2.3 Kostel sv. Jana Křtitele	14
2.4 Další pamětihodnosti	14
3 Dějiny města Konice.....	15
3.1 Pravěké osídlení	15
3.2 První písemná zmínka.....	15
3.3 Název města.....	16
3.4 Konice v době šlechtických rodů.....	16
3.5 Konice v 19. století	18
3.6 Historie města mezi lety 1915–1945	19
3.7 Historie města po druhé světové válce	22
4 Historie školství města Konice	24
4.1 Počátky školství	24
4.2 Měšťanská škola chlapecká císaře Františka Josefa I.	26
4.3 Měšťanská škola v období 1. světové války	28
4.4 Měšťanská a obecná škola v letech 1918–1938.....	29
4.5 Zemská odborná škola hospodářská v Konici	31
4.6 Újezdni měšťanská škola smíšená 1938-1945.....	32
4.7 Obecná škola 1940–1953.....	34
4.8 Měšťanská škola v letech 1945–1948.....	35
4.9 Střední škola 1948–1953	35
4.10 Střední osmiletá škola.....	36
4.11 Základní devítiletá škola 1960–1982.....	37
4.12 Základní škola a gymnázium města Konice 1993-1999.....	39

5	Jiná školská zařízení	41
5.1	Základní umělecká škola	41
5.2	Mateřská škola	42
5.3	Dětský domov	42
	ZÁVĚR	44
	SEZNAM LITERATURY	45
	PŘÍLOHY	47
	ANOTACE	53

ÚVOD

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma historie města Konice a jeho školství. Vzhledem k tomu, že v Konici žije část mojí rodiny, tak mi zvolené téma bylo velmi blízké. Z tohoto důvodu jsem se o historickém vývoji města chtěla dozvědět co nejvíce informací. Obzvláště pak z dějin školství, jelikož se o tuto oblast intenzivně zajímám. Cílem bakalářské práce je poskytnout ucelený obraz o městu Konice a jejím školství, a to od nejstarších dob po současnost.

Historickým vývojem školství se zabývá obrovská řada publikací, tyto publikace mohou být čtenáři nápomocny k tomu, aby si utvořil celkový přehled o školství v dané době. Jednou z těchto odborných publikací je např. kniha od Tomáše Kaspera a Dany Kasperové, která se jmenuje Dějiny pedagogiky. Další kniha je od Josefa Horáka a jmenuje se Nástin dějin pedagogiky. Horák v této knize popisuje dějiny školství od starověku až po dnešní dobu. Podobná je i kniha od Vladimíra Jůvy, která se nazývá Stručné dějiny pedagogiky, je zaměřena na chronologický vývoj dějin také od antiky po dnešní moderní dobu.

O regionálním školství máme doklady převážně ze školských kronik. Tyto kroniky se nachází v dané škole nebo v archivu. Najdou se ale i autoři, kteří se školstvím své obce přímo zabývali. O konickém školství např. sepsal knihu bývalý ředitel školy Schön, jmenuje se: Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice. Dalším z regionu byl Josef Blekta, který sepsal Vzpomínky na plumlovskou školu. O reálném gymnáziu města Prostějova byla sepsána kniha Dějiny české reálky v Prostějově od Janouška. Publikací ale není mnoho, historii regionálního školství ale lze najít i v článcích, které vychází v místních novinách nebo v různých výročních zprávách.

První kapitola se bude zabývat celkovou charakteristikou města Konice. Budou v ní popsány základní informace o městě, jako je celková poloha, geografie, obecní symboly či místní spolky. Následně bude kapitola zaměřena na popis činnosti mikroregionu Konicko.

V druhé kapitole budou zprostředkovány základní informace o místních pamětihodnostech. Nejvíce informací bude podáno o kostelu Narození Panny Marie, který má bohatou historii. Další důležitou památkou je konický zámek, jehož majitelé do historie města velmi zasáhli. V práci nebude opomenuta jeho výstavba ani celková

výzdoba zámku. Práce ale připomene i méně důležité konické pamětihodnosti, jako jsou sochy světců nebo kostel svatého Jana Křtitele.

Třetí kapitola se bude zabývat celkovou historií města a to od dob prvního pravěkého osídlení až po historii 20. století. K seznámení se s místní historií mi poslouží odborná publikace od místního kronikáře Jaroslava Pinklavy, který sepsal historii města od prvopočátku do dnešních dob. Dále zde bude popsána historie šlechtických rodů, doba nevolnictví nebo období druhé světové války.

Předposlední část popíše celkovou historii školství od založení první farní školy až po dobu vybudování základní školy s gymnáziem. Historie těchto školských zařízení je podrobně popsána v kronikách, které jsou uloženy na nynější základní škole, a právě z těchto publikací budu v této kapitole vycházet.

V závěru práce budou popsána jiná školská zařízení, kterých v Konici není mnoho ale i přes to hrají důležitou roli v historickém vývoji města. Do těchto ostatních školských zařízení bude zařazen dětský domov, mateřská škola a základní umělecká škola.

1 CHARAKTERISTIKA MĚSTA KONICE

Město Konice leží v Olomouckém kraji a je jedním z pěti měst nacházejících se v prostějovském okrese. Jako jediné město leží na Dražanské vrchovině, konkrétně na severním cípu mezi dvěma protilehlými svahy údolí říčky Jesenky v nadmořské výšce 413 až 433 metrů nad mořem. Okresní město Prostějov je od Konice vzdálené 23 kilometrů na jihovýchod a 32 kilometrů východně se nachází krajské město Olomouc. Rozloha katastru činí 24,43 km² a skládá se z šesti městských částí, konkrétně: Konice, Čunín, Křemenec, Ladín, Nová Dědina a Runářova. V Konici se nachází třicet tři ulic.¹

Městem se Konice stala roku 1970 a je to nejmenší obec s rozšířenou působností v České republice. Starostou je od roku 2018 Ing. Michal Obrusník, který společně s deseti zastupiteli a třemi radními spravuje město. Funkci místostarosty zde vykonává Bc. Jaroslav Procházka.²

1.1 „Mikroregion Konicko“

Mikroregion Konicko se nachází v severozápadní části okresu Prostějov a je přímým sousedem s okresy Olomouc, Blansko a Svitavy. Vznikl roku 2006, v rámci projektu: Program obnovy venkova Olomouckého kraje. Mikroregion Konicko je tedy svazek dvaceti obcí, které se spojily, aby sdružovaly zájmy svých členů. Zájmy obcí spočívají především v oblasti regionálního, hospodářského, sociálního, kulturního rozvoje, ale i v cestovním ruchu nebo ochrany přírodního a kulturního dědictví. Zaměřují se i na zvyšování vzdělanosti a snižování nezaměstnanosti. Samotným centrem mikroregionu je město Konice, jelikož má jako jediné statut města. Do mikroregionu spadají tyto obce: Bohuslavice, Brodek u Konice, Březsko, Budětsko, Dzbel, Horní Štěpánov, Hačky, Hvozd, Jesenec, Kladky, Konice, Lipová, Ludmírov, Ochoz, Polomí, Raková u Konice, Rakůvka, Skřípov, Stražisko a Suchdol. Celková rozloha mikroregionu Konicko činí 175 km². Mikroregion se může pyšnit velkým

---

¹ MÜLLER, František: *Místní a pomístní jména Dražanské vrchoviny v dějinách a pověstech*, s. 11.

² Zastupitelstvo města Konice. In: *Město Konice* [online]. [cit. 8. 11. 2021]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/seznam-clenu/os-50/p1=2516>.

přírodním bohatstvím, jelikož je z poloviny tvořený úrodnou rovinou Hané a z poloviny zvlněnou Drahanskou vrchovinou.³

1.2 Geografie

Město Konice je umístěno ve velmi dobré lokalitě. Nachází se totiž uprostřed lesů a zelených strání, díky čemuž je vyhledávaným místem turistů. Je to totiž vhodné místo, jak pro odpočinek, tak rekreaci. Z Konice lze uskutečnit spoustu výletů do přírody, ve které se nachází i nemalé množství chráněných lokalit s vzácnými rostlinami a velkým množstvím ohrožených druhů obojživelníků. Nejbližší z nich jsou Průchodnice, Rudka u Ludmírova, Skřipovský mokřad, Nectavské údolí a Taramka.

Městem protéká říčka Romže, která je také známá pod názvem Jesenka. Jižně od města se rozkládají tři rybníky: Kamenný rybník, Nohávka a nádrž na Střelnici. Na východní straně města pak leží rybník, který se jmenuje Pod Vyšehradem a severně je možné nalézt skupinku menších rybníčků, které se rozkládají na levém přítoku Romže, tedy na potoce Jordán.⁴

1.3 Působící spolky

V Konici působí mnoho spolků např. Chrámový sbor Konice, Junák Konice, Sbor dobrovolných hasičů Konice, Český svaz včelařů, Český svaz chovatelů nebo Klub českých turistů Konice. Avšak největšími a nejvíce aktivními spolky jsou čtyři následující.⁵

1.3.1 Kruh přátel hudby Konice

Předsedkyní KPH Konice je Mgr. Ludmila Kopečná Nedomanská. Tento spolek svoji činnost zahájil 12. října 1987, kdy zorganizoval koncert Kynclova kvarteta v nově zrenovovaném sále konického zámku. Od této doby se spolek KPH snaží každoročně zorganizovat alespoň 8–10 koncertů, které mají vysoce promyšlenou dramaturgii. Tyto koncerty se již pravidelně konají v zámeckém sále, který se vyznačuje svojí mimořádnou akustikou. Díky spolku se v Konici odehrála již spousta koncertů např. zde

---

³ Mikroregion Konicko. In: Mikroregion Konicko [online]. [cit. 8. 11. 2021]. Dostupné z: <http://www.mikroregionkonicko.cz/>

⁴ MÜLLER, František: *Místní a pomístní jména Drahanské vrchoviny v dějinách a pověstech*, s. 16.

⁵ Volný čas. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/sport-a-volny-cas/ms-2239/p1=1001>.

hrála Zuzana Růžičková, Josef Suk či Ivan Ženatý. Za aktivní činnost obdržel spolek v roce 1999 zvláštní uznání od ředitele Nadace Českého hudebního fondu na návrh Rady KPH.⁶

1.3.2 Mateřské centrum srdíčko

Předsedkyní je Mgr. Jana Procházková a jeho sídlem je zámek Konice. Mateřské centrum srdíčko je centrum, které nabízí podporu rodičům na mateřské dovolené, snaží se o vzájemné setkávání rodin nebo o větší informovanost rodičů o výchově dítěte. MC srdíčko organizuje pravidelná setkání, ale i jednorázové akce pro širokou veřejnost. Spolek pořádá tříkrálovou sbírku, karneval, drakiádu nebo třeba Halloween party. Na činnost MC srdíčko přispívá město Konice, Olomoucký kraj, ale také Ministerstvo práce a sociálních věcí.⁷

1.3.3 Muzeum řemesel Konicka, z. s.

Dalším spolkem působícím ve městě Konice je Muzeum řemesel Konicka, z. s., jehož předsedou je Pavel Šín. Toto muzeum je k nalezení v přízemí Konického zámku a nachází se v něm ojedinělá expozice řemesel např. pivovarnictví, mlynářství, tkalcovství a zvyků s ukázkami vzácných exponátů. Muzeum se může pochlubit i největší sbírkou seker, která čítá přes 690 exponátů. Spolek umožňuje návštěvníkům do tohoto Muzea nahlédnout a to v rámci prohlídkových tras, které se konají ve všední dny od devíti do šestnácti hodin.⁸

1.3.4 Sokol

Tělocvičná jednota Sokol byla založena v Konici roku 1900. Dne 26. srpna 1900 se konala schůze kvůli volbě výboru. Zvolen na místo starosty byl dr. Ferdinand Karafiát. Činnost Sokola nabyla na četnosti. Sokol pořádal koncerty, mikulášské zábavy, na Velikonoce se hrála veselohra, pořádalo se cvičení, plesy, cestopisné přednášky a další.⁹ V dnešní době jsou hlavní náplní Sokolu fotbal a šachy. Sokol Konice má pod sebou ve fotbalovém utkání tři kategorie: muži, dorost a mladší žáci,

---

⁶ Kruh přátel hudby Konice. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/kruh-pratel-hudby-konice/d-2227>.

⁷ Mateřské centrum Srdíčko. In: *Charita Konice* [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://www.konice.charita.cz/Nase-dalsi-aktivity/matenske-centrum-srdicko/>.

⁸ Muzeum řemesel Konicka, z.s.. In: *Muzeum Konice* [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://muzeumremeselkonickaossweb.webmium.com/>.

⁹ PINKAVA, Jaroslav: *Dějiny města Konice*, s. 110–111.

kteří se účastní různých fotbalových turnajů. Fotbalisté jsou vedeni Mgr. Ladislavem Bílým.¹⁰ Šachový spolek pořádá různé soutěže a účastní se extraligy. Každoročně pořádají akci Olomoucké šachové léto. Jeho předsedou je Jaroslav Pinkava.¹¹

1.4 Obecní symboly

Konkrétní datum, kdy město Konice získalo znak, není doloženo. První písemná zmínka o znaku města se objevuje až v 15. století, jeho vývoj je totiž možné sledovat na pečetích městečka. Nejstarší pečeť městečka zobrazovala skákajícího jelena, který měl na prsou malý čtvrcený štítek. To mělo nejspíše připomínat vrchnost, tedy pány ze Švábenic.¹² Tato pečeť měla průměr 35 mm a byla použita na listině ze dne 24. 8. 1146. Co se týče mladších pečetí, konkrétně po roce 1655, tak ty již štítek neobsahují, je na nich vyobrazen pouze jelen.¹³ Tento jelen, který měl přirozené barvy, se nejspíše nacházel na modrém štítě. Trojvrší, které bylo umístěno v patě štítu na pozdních pečetích, se stalo libovolným přídavkem ze 17. století. Později se znak maluje mylně s jelenem, který kráčí a má nad sebou šest hvězd. Tato změna je nejspíše spojena se záměnou se znakem města Semil, které takovýto znak odedávna používá.¹⁴ V roce 1935 město Semily požádalo Konici o zprávu, aby uvedla, jak tento znak město nabylo. Roku 1993 byl požádán o pomoc přední heraldik České republiky Jiří Louda. Louda předložil nový návrh jak znaku, tak i praporu města. Změna nastala v tom, že hvězdy byly seskupeny do dvou trojic, takže v každém rohu štítu je po třech hvězdách, vždy jedna nad dvěma. Na jelenovu hrud' byl přidělán malý štítek se znamením ve tvaru kříže. Louda předpokládal, že tento štítek bude jakýsi znak pánů Konických ze Švábenic. Navrhovanými barvami byla modrá, červená, zlatá a stříbrná. Znak by tedy vypadal tak, že jelen by byl stříbrný se zlatou zbrojí a na červeném poli.¹⁵

---

¹⁰ Sokol Konice, fotbal. In: *Fotbal Konice* [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.fotbal-konice.cz/>.

¹¹ Sport a volný čas. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/sport-a-volny-cas/ds-1097>.

¹² AUGUSTIN, J.: *Česká republika ve znacích, symbolech a erbech*, s. 88.

¹³ Znaky a pečeti. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/znaky-a-peceti/d-2334/p1=68>.

¹⁴ AUGUSTIN, J.: *Česká republika ve znacích, symbolech a erbech*, s. 88.

¹⁵ Znaky a pečeti. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/znaky-a-peceti/d-2334/p1=68>.

Prapor je rozdělený na dva odlišně barevné pruhy. Vrchní pruh je bílý a spodní červený. Ve vrchní levé části bílého pruhu se nachází modré pole se žlutou rozletitou střelou jako ve znaku.¹⁶

Nově navržený znak i prapor musely být schváleny, a to městským zastupitelstvem v Konici, což se uskutečnilo 28. dubna 1994. Poté byl znak i prapor předložen heraldické komisi při Parlamentu ČR, zde pak jejich platnost byla potvrzena.¹⁷

---

¹⁶ AUGUSTIN, J.: *Česká republika ve znacích, symbolech a erbech*, s. 88.

¹⁷ Znak a pečeti. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/znaky-a-peceti/d-2334/p1=68>.

2 PAMĚTIHODNOSTI MĚSTA KONICE

Přestože jsou Konice malé město, mají opravdu bohatou škálu pamětihodností. V tomto městě se nachází dva kostely, zámek a několik sousoší.

2.1 Barokní zámek

Konický zámek byl postaven v letech 1703–1705, a to olomouckým stavitelem Lukášem Glöckelem. Stavbu dostal na zakázku od opata premonstrátského řádu Norberta Želeckého z Počenic. Zámek není typicky feudálním sídlem, byl postavený za účelem rezidence pro letní a příležitostné pobyty opata a jeho suity.

Jedná se o volně stojící jednopatrovou budovu, kterou uzavírá přibližně čtvercový dvůr s otevřenými patrovými arkádami. Vnější fasádu obíhá kordonová římsa oddělující přízemek od patra, členěného zdvojenými pilastry. V ose vstupního průčelí je edikulový portál, nad ním zdvojené okno s rovnou nadokenní římsou. Na římsu uprostřed busta sv. Norberta, patrona řádu premonstrátů. Do patra se vstupuje reprezentačním zalamovaným schodištěm s kamennou balustrádou.

V západním křídle zámku je umístěn jeho nejvzácnější interiér, a to někdejší jídelna řádových bratří. Její rovný strop je ozdobený freskou, která se nazývá „Stolování sv. Rodiny“. Fresková malba byla zhotovena v letech 1725-33 a vytvořil ji Jan Jiří Etgens. Freska musela projít rekonstrukcí, konkrétně v 80. letech 20. století, zároveň byl interiér jídelny přebudován na obřadní síň. V dalším reprezentativním sále v 1. poschodí je také stropní výzdoba, ta pochází z 2. poloviny 19. století a je renesancí řecké a římské antiky, tzv. pompejánské. Strop v malé síni již nese prvky secese z počátku 20. století.

Součástí zámku byla také Horní zahrada, z které je v dnešní době park. Na Horní zahradě se nachází barokní kašna zdobená sousoším dvou chlapců. Před budovou zámku byla i Dolní zahrada, zde se pěstovalo ovoce a zelenina.¹⁸

2.2 Chrám Narození Panny Marie

Ve městě Konice nejspíše existoval již raně středověký kostel, což dokazuje první nepřímá zmínka z roku 1371. Kostel již ve čtrnáctém století stával na stejném místě jako dnes, byl ale mnohem menší a nacházel se kolem něj hřbitov. Do roku 1629 patřil

---

¹⁸ Plaček, Miroslav: *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku*, s. 194.

farní kostel Narození Panny Marie nekatolíkům. Změna přišla až s povoláním misie z olomoucké jezuitské koleje, kdy ke katolické víře manifestačně přestoupil Jan Konický ze Švábenic se svojí manželkou. Kostel za nekatolíků prošel významnou rekonstrukcí, která byla ukončena roku 1556. Renesanční přestavbu dřívější verze kostela připomíná mramorová pamětní deska, která má na sobě štíty a znaky majitelů panství, a to tedy Zikmunda Helta z Kementu a jeho manželky Aleny Konické ze Švábenic. Od roku 1632 se na zdejší faře vedla matrika křtů a od roku 1663 i matrika pohřbených.¹⁹

Pro chrám Narození Panny Marie již existují útržkové písemné zprávy, jejich problémem ale je, že jen velmi málo korespondují s některými pamětními deskami uvnitř chrámu. Nynější podobu dostal chrám v letech 1699–1709, v této době bylo konické panství v majetku hradiských premonstrátů z Olomouce. Na stavební práce dohlížel opat Norbert Želecký z Počenic. Z prvotní stavby raně středověkého kostela zůstaly nejspíše zachovány pouze obvodové zdi lodi, k těmto zdem se pak dostavily boční kaple a to konkrétně v letech 1688 a 1690. Roku 1691 se pak konala přístavba nebo zvýšení věže. Tato věž je rozčleněna obdélnými slepými okny a nejvyšší zvonové patro věže je prolomeno půlkruhově zaklenutými okenními otvory. Následná rekonstrukce byla v letech 1702–1704, kdy byla zvýšena a zaklenuta loď, znovu se zvyšovala i věž a vybudovalo se nové kněžiště se sakristií a celý kostel byl kompletně omítnut.

V devatenáctém století pak nastaly další změny. Sakristie již byla přeměněna na oratoř panských úředníků a nejspíše v této době došlo i k propojení chrámu a sousedního zámku krytou chodbou na nízkých arkádách.²⁰

Chrám Narození Panny Marie jednodlní stavba, která má odsazené trojboce uzavřené kněžiště. Loď chrámu je obdélníkového půdorysu a má po obou stranách čtyřboké kaple. Na severozápadní straně je kaple sv. Trojice, která má kopuli s barokní malbou neznámého autora. Barokní malba znázorňuje oslavu sv. Trojice, kdy uprostřed je Panna Marie. Tuto kapli nechal vybudovat Jan Jiří Hoffman, který nechal roku 1690 vybudovat i druhou kapli na protilehlé straně, tedy kapli Bolestné Panny Marie.

---

¹⁹ MLČÁK, Leoš: *K dějinám farního kostela a premonstrátské rezidence v Konici v 17. a 18. století. Střední Morava*, s. 5–6.

²⁰ BELŠÍK, Ondřej: *Drobné poznámky k nálezům barokních omítek na objektech farního kostela Narození Panny Marie v Konici a spojovací chodby jako součásti areálu bývalé rezidence hradiských premonstrátů. Sborník Národního památkového ústavu - územního odborného pracoviště v Olomouci 2009*, s. 7–9.

Klenbu kaple Bolestné Panny Marie vyzdobil štukovými reliéfy Baldassare Fontana. Uprostřed chrámu byla vybudována hrobka pro tehdejší členy rytířů rodu ze Švábenic, tuto hrobku dokazují čtyři náhrobní kameny. Roku 1840 ale byly tyto náhrobní kameny přemístěny do boční kaple, tedy kaple zasvěcené Bolestné Panny Marie. V roce 1687 byla na prvotním hřbitově u farního kostela vybudována kaple sv. Anny, která měla benedikovaný oltář. Chrám Narození Panny Marie byl vysvěcený až roku 1752.

Nejcennějším vybavením chrámu je dřevěná kazatelna, na které jsou vyřezané sochy apoštolů, vrcholící postavou Krista Dobrého pastýře. K vidění u paty nosných sloupců je alegorická socha Moudrosti. Tato socha Moudrosti je velmi ceněnou řezbářskou prací, kterou zhotovil Michael Zürn ml. v letech 1675–1676. V chrámě jsou uloženy také varhany, první zmínka o nich je z roku 1678. Jejich autorem byl Jakub Reschart. V roce 1888 však byly z konického chrámu odstraněny a nové varhany po 85 letech zničil červotoč.²¹

2.3 Kostel sv. Jana Křtitele

Patrně nejstarší stavební památkou v Konici je hřbitovní kostel sv. Jana Křtitele. Jeho původ se odvozuje od data, které je uvedeno na zvonu ve vížce kostela, je to rok 1560, takže vytvoření spadá do poloviny 16. století. Kostel prošel mnohými přestavbami. Poprvé roku 1686 a podruhé roku 1748. V 80. letech se poté konala další stavební úprava, tentokrát mělo dojít k přestavbě kostela na smuteční síň. Síň necitlivě změnila zvláště interiér kostela.²²

2.4 Další pamětihodnosti

V Konici se také nachází množství soch, z nichž nejznámější je socha sv. Jana Nepomuckého, která je umístěna na náměstí a pochází z roku 1717. Do dnešních dob ale není známo, kdo tuto sochu zhotovil. Další socha se nachází na Starém městě při silnici na Runářov. Jedná se o sochu sv. Floriána, která byla zhotovena roku 1733 a autor je neznámý. Poslední socha je dílem Ondřeje Zahnera. Opět jde o sochu sv. Floriána, tentokrát se ale nachází u zámku a byla zhotovena roku 1740.

---

²¹ MLČÁK, Leoš: *K dějinám farního kostela a premonstrátské rezidence v Konici v 17. a 18. století. Střední Morava*, s. 7–12.

²² SAMEK, Bohumil. *Umělecké památky Moravy a Slezska*, s. 641.

3 DĚJINY MĚSTA KONICE

Konické dějiny se můžou pyšnit svým rozsahem. Jsou tu zmínky od nejstarších dob, tedy z pravěku, po ty nejnovější, dvacátého prvního století.

3.1 Pravěké osídlení

Oblasti v okolí Konice nejsou archeologicky příliš prozkoumány, v pravěku totiž převažovalo osídlování východněji v nížině Haná. Konicko tak bylo dlouhou dobu mimo oblast hlavního moravského osídlení.

Prvním badatelem, který sem zavítal, byl šubířovský rodák Benjamin Popelka, ten svůj výzkum začal roku 1889 v jeskyni Průchodnice u Ludmírova. Podařilo se mu v těchto místech vykopat různé kosti a sloní zuby. Jako další po něm v Průchodnici zkoumal J. Knies, který se zasloužil o objev stopy diluviálního člověka. Fossilního materiálu bylo ale velmi málo, a proto se tím později začal zabývat V. Čapek, který již objevil v osteologickém materiálu stepokura kirgizského, což byla první zjištěná forma v evropském diluviu. Jiné nálezy z nejstarší doby kamenné zatím objeveny nebyly.

Z mladší doby kamenné máme dochováno pár nálezů, které dokládají to, že člověk v této době pronikal Konickem mnohem více. Například v poli u Konice byly nalezeny sekyrky.²³

Z dalšího období, tedy doby invaze Keltů, také není příliš nálezů, i přesto že v blízkém Starém Hradisku u Protivanova se nacházelo významné galské oppidium. Na Konicku z této doby byly objeveny pouze zmíněné nálezy: u Dzbele to byla zlatá duhovka, třetinka a rhodské oboly, u Ponikve pak zbytky rýžového zlata. Z římské kultury zde byl objeven pouze jeden exemplář, a to denár císaře Marka Aurelia.²⁴

3.2 První písemná zmínka

První písemná zmínka o Konici je uvedena v darovací listině knížete Jindřicha Vladislava kláštera Hradiště z 1. září roku 1200.²⁵ Kníže daroval klášteru Hradiště u Olomouce trhovou ves Knínice, Šebetov, Cetkovice a Uhřínov. Dále věnoval

---

²³ PINKAVA, Jaroslav: *Dějiny města Konice*, s. 9.

²⁴ Tamtéž, s. 10.

²⁵ KUČEROVÁ, Anna: *Konice v letech 1200-1989*, s. 7.

i rozsáhlý les s právem klučit a kolonizovat. Avšak až roku 1351 je Konice poprvé pojmenovaná jako městečko s tvrzí.²⁶

3.3 Název města

Město Konice bylo osídlováno z Hané, tedy z oblasti Prostějovska a Olomoucka a vedla přes ni již v epoše velkomoravské důležitá cesta z Moravy do Čech. V dnešních dobách je tato cesta označována jako cesta „polská“, a to z důvodu, že vedla z Polska přes Olomouc, Konici, Úsobrno a Litomyšl do Prahy.²⁷ Konice byla na této cestě důležitým mezníkem, jelikož povozy, které byly vypraveny z Olomouce, urazily za jeden den úsek právě do Konice. Zde bylo potřeba si odpočinout a zajistit vše potřebné pro další obtížný úsek cesty. Z tohoto důvodu se v Konici nacházela stáj pro koně neboli „konica“, tam se koně přepřahali a pravděpodobně se zde nacházela i kovárna sloužící na opravu vozů. Město Konice je tak odvozeno od starobylého slova konica, tedy konírna.²⁸

3.4 Konice v době šlechtických rodů

Tzv. nová doba začala pro Konici na konci 13. století, kdy se z rozsáhlého zeměpanského majetku vydělilo Konicko a bylo darováno Adamovi z Choliny, který měl původně získat Zábřežsko, to ale potřeboval král Václav II. Adam na Konicku nechával vykácet lesy, aby mohl zakládat vsi. Právě v tuto dobu byly pravděpodobně založeny vesnice Dzbel a Jesenec, pojmenované dle přírodní charakteristiky místa. Po smrti Adama z Choliny dne 17. června 1327 došlo k rozdělení hospodářství mezi jeho dva syny – Adama a Jana, řečeného Ješka. Ješek spravoval Konici a Adam skupoval majetky v blízkosti směrem k Hané. Pro Konici je nesmírně důležitý rok 1351, kdy byla Konice poprvé uváděna jako městečko s tvrzí. Po smrti Adama, roku 1365, hospodařili jeho synové taktéž odděleně. Syn Jan sídlil na Stražišti, ale roku 1373 byl zavražděn Vaňkem z Potštejna. Druhý syn Sulík sídlil v Konici, byl podnikavý, nakonec však Konicko upustil a vyměnil ho za Hrubčice na Hané. Tato ves byla v rukách pánů

---

²⁶ PINKAVA, Jaroslav: *Dějiny města Konice*, s. 13.

²⁷ Tamtéž, s. 12.

²⁸ Tamtéž, s. 13.

z Holštejna. Sulík se stal nejvyšším sudím olomoucké cudy. Roku 1421 zanikl rod pánů „z Konice“.²⁹

Nový rod pánů, konkrétně bratra Jana a Štěpána z Holštejna, skončil v Konici velmi brzy. Jan, který byl řečený Kropáč, odstěhoval se již roku 1380 bratr Štěpán řečený z Vartnova prodal konické zboží dne 21. ledna 1386 rodu pánů z Cimburka a Tovačova. V této kupní smlouvě je důležitý, ale stručný popis konického majetku. *Konické panství obsahovalo hrad Stražiště, městečko Konici s tvrzí, dvorem a patronátním právem, vesnice Dzbel, Jesenec, Březsko, Kluzínek, Ochoz, Přemyslovice s dvěma dvory, Hluchov s dvorem spojeným s lesem Luh, Reskov, Suchdol, Dešnou, Kněží Lhotou, Křemenec, Runářov a Nestelgrund.* Od tohoto roku bylo tedy konické panství v rukou pánů z Cimburka.³⁰

Ani Konice nebyla výjimkou, a tak se nevyhnula nárazovým střetnutím českých a moravských husitů s moravským, slezským, rakouským a uherským katolictvím. Prvním vpádům roku 1421 se vyhnula. Až roku 1423 zasáhl husitský vpád Konici přímo. Husité tehdy táhli od Jevíčka, přes Konici a skončili v srdci Kroměříže, kde je zastavil biskup Jan Železný. Cestou zpět opět táhli přes Konici. Další vpád je zaznamenaný z roku 1425. Jan Tovačovský, který byl vůdcem moravských husitů, roku 1434 konické panství prodal, a to včetně hradu Krumberka a veškerého příslušenství.³¹

Od roku 1434 až do třicetileté války byla Konice majetkem rytířské rodiny pánů z Konice a Švábenic. Rodina byla zpočátku velmi katolická, což se změnilo před třicetiletou válkou, kdy se držitelé panství stali evangelíky. Roku 1491 bylo dáno městečku Konici privilegium tržní, které Konici udělil Vladislav Jagelonský. V 15. století Konice také nabyla na významu po získání práva hrdelního.

Po bitvě na Bílé hoře nastala konfiskace všech statků a nekatolických pánů, a poté násilná protireformace. Jan Konický ze Švábenic se vzdáleně zapletl do pražské vzpoury stavů, proto musel zaplatit velkou finanční pokutu, statek se mu ale podařilo udržet. Záhy po třicetileté válce Švábenští statek prodali. Tento rod, který držel Konici ve svých rukou po dvě století, najednou z Konice zmizel.³²

V druhé polovině 17. století změnilo konické panství osmkrát svoji vrchnost. Až roku 1699 jej koupili premonstráti z kláštera Hradisko u Olomouce, ti Konici drželi až

---

²⁹ PINKAVA, Jaroslav: *Dějiny města Konice*, s. 14.

³⁰ Tamtéž, s. 15.

³¹ Tamtéž, s. 17.

³² *Kronika městečka Konice od roku 1922*, s. 6.

do roku 1784. Premonstráti, konkrétně tedy opat Norbert Želecký z Počenic nechal postavit roku 1705 dnešní zámek na místě bývalé tvrze, který sloužil jako správní budova. V přízemí se totiž nacházely kanceláře, odkud bylo spravováno celé Konické panství. Premonstráti také v Konici zřídili chudobinec.³³

Roku 1784 kvůli reformám Josefa II. propadlo premonstrátské panství do rukou náboženské matice, což byl fond, z jehož peněz byly zakládány nové potřebné fary či kostely.

Dne 15. července 1809 došlo v Konici k velkému požáru, při němž shořela i radnice a s ní cenný obecní archiv. Roku 1825 bylo panství v Konici odkoupeno od náboženské matice brněnským továrníkem Karlem Prizizou.³⁴

3.5 Konice v 19. století

Devatenácté století s sebou přineslo i mnohé mimořádné události. V první polovině to byly napoleonské války, během nichž se i v Konici objevili francouzští i jiní vojáci. Prostý lid tyto války naprosto oslabily, ale než se stihli z události vzpamatovat, přišla další rána v podobě epidemie cholery. V Konici této nemoci nejprve podlehl pouze osm lidí až roku 1832, kdy se epidemie vrátila, zahynulo čtyřicet jedna osob.³⁵ Další významnou změnou bylo uzavření smlouvy roku 1787 s poddanými. Jednalo se o tzv. aboliční kontrakt, díky kterému mělo dojít k přeměně naturálních dávek na peněžní. Tuto změnu ale koničtí občané nechtěli uznat, a tak k žádné změně nedošlo.³⁶ Až roku 1834 došlo ke konečné přeměně dávek na finanční u všech konických zahrádků a v roce 1848 se lidem dostalo úplné zrušení roboty.³⁷ Roku 1866 v Českých zemích došlo k válce mezi Rakouskem a Pruskem. Pruské vojsko Konici obsadilo první neděli v červenci. Tuto válku provázela další epidemie cholery. Velkou změnu přinesl pro Konici rok 1883, kdy bylo rozhodnuto o výstavbě železniční tratě.³⁸

---

³³ *Kronika městečka Konice od roku 1922*, s. 7.

³⁴ *Tamtéž*, s. 7.

³⁵ PINKAVA, Jaroslav: *Dějiny města Konice*, s. 84.

³⁶ *Tamtéž*, s. 89.

³⁷ *Kronika městečka Konice od roku 1922*, s. 9.

³⁸ *Tamtéž*, s. 10.

3.6 Historie města mezi lety 1915–1945

Rozhodně nejsmutnější událost, kterou konická kronika registruje, je první světová válka. Roku 1914 obletěla svět zpráva o atentátu na rakouského následníka trůnu Františka Ferdinanda, který provedl v Sarajevě 28. června 1914 Srb Gavrilo Princip.

O měsíc později vyhlásil císař František Josef I. Srbsku válku. Došlo k povolání všech mužů do války, Koničtí tak museli do 24 hodin mobilizovat. Na občany Konicka během války doléhaly stále nové odvody v Litovli a stále častěji docházelo k zabavování dobytka a polní úrody, nastal tedy velký nedostatek oděvů a potravin. Největšího nedostatek ale nastal na samotném konci války. Potraviny se zde musely vydávat jen na lístky: chlebenky, tučenky nebo cukřenky. Na občany i obec jako takovou byl vyvíjen silný nátlak, jelikož násilím docházelo k sepsání válečných půjček. I přes to první světová válka město Konici příliš nepoznamenala, kromě počtu obětí, kterých bylo celkem šedesát devět.³⁹

28. října 1918 došel do Konice o půl jedenácté dopoledne telegram, který přinesl zprávu o samostatném vzniku Československého státu a založení Národního výboru. Před čtvrtou hodinou odpoledne se občané Konice shromáždili na radnici a první náměstek starosty Leopold Spurný jim přijatý telegram přečetl. Ve večerních hodinách pak Konicí procházel průvod, při němž se zpívaly národní písně. Dne 8. listopadu 1918 byla v Konici uspořádána velkolepá oslava právě k příležitosti vzniku samostatného československého národa.⁴⁰

Na podnět Ústředního národního výboru v Praze byl pro Konický okres založen Národní výbor, za jehož předsedu byl vybrán Antonín Jedlička, místopředsedou se stal Leopold Spurný a jednatelem Rudolf Hanke. V roce 1919 se v Konici konaly rovnou dvoje volby. První byly do Národního shromáždění a druhé do obecního zastupitelstva. Při těchto volbách získala v Konici nejvíce hlasů strana sociálně demokratická a lidová. Starostou tak byl zvolen Leopold Spurný.⁴¹ Významný byl 28. říjen roku 1919, protože se v Konici konala velká oslava. Již dva dny před tím byl zorganizován lidový koncert, den před událostí bylo sehráno slavnostní divadelní vystoupení s názvem Půlnoc a přímo v den 28. října došlo na náměstí k vysazení Lípy svobody, u které se

---

³⁹ KUČEROVÁ, Anna: *Konice v datech 1200-1989*. Konice 2017, s. 11.

⁴⁰ PINKAVA, Jaroslav: *Dějiny města Konice*. Konice 1995, s. 59.

⁴¹ SOKA Prostějov, f. Městský národní výbor Konice, inv. č. 65, Pamětní kniha [zapsal Vilém Klemsa], s. 22–25.

odpoledne konal velký tábor lidu. Roku 1943 však byla vandalsky zničena, hitlerovskou mládeží.⁴² První rok samostatnosti nebyl ale až tak radostný a to z důvodu pandemie španělské chřipky, na kterou v Konici zemřelo mnoho lidí.⁴³

V roce 1921 došlo v Konici k významné události – byla vystavěna Sokolovna, a 25. září slavnostně otevřena. První divadelní představení, které bylo v nové Sokolovně odehráno, se jmenovalo Karel Havlíček Borovský od Františka Ferdinanda Šamberka. V tomto roce zahájila svoji činnost i obecní spořitelna.⁴⁴

Velká změna přišla společně s rokem 1922, kdy byla Konice elektrizována. Zavázala se k připojení na síť Severomoravských elektráren akciové společnosti v Zábřehu. K prvnímu rozsvěcení světel na ulicích a náměstí došlo při konání vánočních trhů, a to 19. prosince 1922. Elektrizace města byla velkým pokrokem, jelikož do první světové války byly na některých ulicích nainstalovány pouze petrolejové lucerny. Ve stejném roce byla ve městečku Konice založena kronika. Události předchozích let byly čerpány ze Zemské desky olomoucké. V roce 1923 se pořádaly nové volby a starostou byl opět zvolen Leopold Spurný. To s sebou přineslo spoustu změn, například byl zřízen telefon, ale i kinematograf, který byl umístěn do Sokolovny. Také byl na náměstí postavený památník T. G. Masaryka k příležitosti oslavy jeho 75. narozenin. Odhalení památníku se konalo 31. května 1925 a sjela se na něj spousta občanů z okolních měst, např. z Prostějova, Litovle či Jevíčka.

Ve třicátých letech byla Konice zasažena hospodářskou krizí a v místních firmách docházelo k propouštění zaměstnanců.⁴⁵ Když se Adolf Hitler dostal k moci, byly zahájeny přípravy sloužící k vojenské obraně. Vznikl např. i Červený kříž, který poskytoval občanům kurzy první pomoci. Tyto přípravy neminuly ani Konici, konalo se zde vojenské cvičení zakončené vojenskou přehlídkou. Této akce se zúčastnil i prezident Edvard Beneš. Dále byla zorganizována protiletecká výstava v Měšťanské škole. Roku 1938 se Konice podrobila velké katastrální změně. Městu bylo odňato pět obcí, a to: Runářov, Lhota, Dešná, Brodek a Skřípov, tyto obce byly poté přiděleny okresu Moravská Třebová. Konický okres se tak o zmíněné obce zmenšil, za to ale nabyl obce jiné, konkrétně: Kladky, Ošíkov a Trpím z okresu Jevíčského.

---

⁴² KUČEROVÁ, Anna: *Konice v datech 1200-1989*. Konice 2017, s. 11.

⁴³ SOKA Prostějov, f. Městský národní výbor Konice, inv. č. 65, Pamětní kniha [zapsal Vilém Klemsa], s. 26–27.

⁴⁴ KUČEROVÁ, Anna: *Konice v datech 1200-1989*. Konice 2017, s. 12.

⁴⁵ SOKA Prostějov, f. Městský národní výbor Konice, inv. č. 65, Pamětní kniha [zapsal Vilém Klemsa], s. 29–30, 35–36, 76.

V roce 1939 došlo ke vzniku Protektorátu Čechy a Morava a k odtržení Slovenska. Mnoho obyvatel Konice chtělo před hrůzou druhé světové války emigrovat do zahraničí, aby mohli bojovat proti Němcům. Emigrovat chtěli nejvíce do Londýna, což bylo naprosto nepřipustné. Nakonec se to však některým obyvatelům zadařilo. Jedním z nich byl např. Karel Rychnovský, který odešel do Polska a poté do Francie, kde vstoupil do cizinecké legie. Dalším emigrantem byl Miroslav Krejčí, jemuž se podařilo dostat až do Anglie a byl dokonce vyznamenán prezidentem Edvardem Benešem.⁴⁶

Začátkem ledna 1940 byly lidem Němci zabírány pozemky, v Konici se jednalo především o zabránění lesů. V březnu bylo ustaveno Národní souručenství a obyvatelům byl udělen rozkaz k odevzdání veškerých zbraní. Dne 4. ledna 1940 byla nařízena volba nového starosty, tím se stal Vilibald Funk. Nepříjemnou věcí na Konicku bylo zatýkání obyvatel. Jedním z vězňů byl například Metoděj Fojtek, Bohumil Milan či Vladislav Krejčí. Fojtek byl železničářem a pomáhal uprchlíkům, aby se dostali snáze přes československé hranice.⁴⁷

Roku 1941 teror ještě zesiloval, ihned ze začátku roku bylo ustanoveno nařízení k označení ulic v Konici dvojjazyčnými nápisy.⁴⁸ Nařízen byl i letecký poplach a první úplné zatemnění města. Navíc došlo k odstranění pamětní desky, která byla věnována roku 1930 padlým občanům Konice v 1. světové válce. Dne 9. května 1945 dorazila do Konice osvobozená sovětská vojska, lid je na ulici vítal s velkým nadšením. Druhá světová válka si v Konici vyžádala mnoho obětí, možná i proto, že zde existovala spousta odbojových uskupení.⁴⁹

„Jsou určité okamžiky, kdy člověk ani slovem nedovede vyjádřit radost nad svým pocitem.“ Tuto svoji myšlenku zvěčnil ředitel školy Josef Vybíral, zapsal ji do konické kroniky v den ukončení války⁵⁰

---

⁴⁶ SOKA Prostějov, f. Městský národní výbor Konice, inv. č. 65, Pamětní kniha [zapsal Bohuslav Mrákava], s. 132–141.

⁴⁷ Tamtéž, s. 169–174, 181–188.

⁴⁸ KUČEROVÁ, Anna: *Konice v letech 1200-1989*. Konice 2017, s. 22.

⁴⁹ SOKA Prostějov, f. Městský národní výbor Konice, inv. č. 65, Pamětní kniha [zapsal Bohuslav Mrákava], s. 201, 203.

⁵⁰ KUČEROVÁ, Anna: *Konice v letech 1200-1989*. Konice 2017, s. 23.

3.7 Historie města po druhé světové válce

Po válce byly uspořádány volby do Národního shromáždění, ve kterých vyhrála v Konici Komunistická strana československá se 450 hlasy. Ustanovily se jednotlivé komise, například finanční či zemědělské. V roce 1948 vznikl v městečku Místní akční výbor Národní strany a došlo také ke znárodnění mnoha podniků, jako například firmy Oldřich Koutník a firmy Dops.⁵¹ V tom samém roce se začala vytvářet po celém Československu JZD, přestože se v Konici hlásila naprostá většina obyvatel ke komunistické straně, tak ani v roce 1952 nebylo odhlasováno zřízení zemědělského družstva. V polovině padesátých let nakonec JZD vybudováno bylo.

V městečku docházelo k mnoha změnám, například byl vystavěný vodovod, který zajistil dostupnost zdravé a především pitné vody pro občany. Roku 1955 na počest desetiletého výročí osvobození bylo přejmenováno náměstí na Rudé armády a bylo ve velké míře zrekonstruováno. Stejný rok se v Konici konala první místní spartakiáda. Došlo k vybudování výrobních družstev jako *Kovo Konice*, *Kožetvorba* či *Moděva*. Významným se stal i 18. červenec 1958, kdy byla slavnostně otevřena nově postavená požární stanice a hasiči obdrželi vůz Tatra 105 a cisternu. V roce 1959 se v Konici konaly velké slavnosti za účelem 10. výročí založení pionýrské organizace. Od ranních hodin přivázely autobusy pionýry z celého okolí. Tohoto srazu se zúčastnilo více jak tisíc pět set pionýrů.⁵² Pro vzestup kulturní činnosti byl pro Konici důležitý rok 1960, kdy došlo k otevření kina. První film byl promítán 24. června, jednalo se o snímek: *Správná parta*.⁵³ Konice také disponovala porodnicí, dětí se ale rodilo málo, proto v ní proběhl poslední porod dne 17. června 1961, poté byla zrušena a nahrazena poliklinikou.⁵⁴ V soutěži „Vzorná obec“ roku 1965 obsadila Konice třetí místo. Důležitým se stal rok 1970, konkrétně 28. srpen 1970, kdy byl městečku předán dekret o povýšení Konice na město. Tomuto povýšení předcházelo sčítání lidu a domů. Další změnou byla výstavba čerpací stanice a obchodního domu HVĚZDA, kde se prodávalo zboží různého typu. Dále byla přestavěna kaple na obřadní síň.

Sametová revoluce roku 1989 se dotkla i Konice. Stejně jako v ostatních městech, tak i zde na náměstí lidé zvonili klíči. Prezident Gustav Husák poté abdikoval a do čela

---

⁵¹ KUČEROVÁ, Anna: *Konice v letech 1200-1989*. Konice 2017, s. 24.

⁵² SOKA Prostějov, f. Městský národní výbor Konice, inv. č. 65, Pamětní kniha [zapsal Bohuslav Mrákava], s. 359.

⁵³ Tamtéž, s. 367.

⁵⁴ Tamtéž, s. 373.

státu se postavil prezident Václav Havel. Následně ve městě proběhly v listopadu roku 1990 volby do městského zastupitelstva. Nejvíce hlasů obdržela Komunistická strana Československa, celkem získala čtyři mandáty. V městském zastupitelstvu získali místa také zástupci Moravskoslezského demokratického bloku, Občanského fóra, Československé strany lidové a nezávislí kandidáti.⁵⁵

---

⁵⁵ KUČEROVÁ, Anna: *Konice v datech 1200-1989*. Konice 2017, s. 54.

4 HISTORIE ŠKOLSTVÍ MĚSTA KONICE

Popsat konické školství je komplikovaná záležitost. Během několika let se jeho podoba změnila hned několikrát. Proměna je dynamická, od původní farní školy došlo díky Konici k vybudování gymnázia.

4.1 Počátky školství

Přesné počátky konického školství nám nejsou známy. V Konici však byla původně zřízena farní škola, konkrétně roku 1632. O její existenci svědčí zápis v matrice od rektora školy Daniela Vysokomýtského.⁵⁶ Farní škola se řadila do tzv. škol nejnižšího typu. Na farní škole se vyučovalo čtení, psaní, počítání, ale i katechismus, později se začalo vyučovat i zpěvu. Cíle výuky byly převážně náboženské.⁵⁷

Postupně v 18. století docházelo k vybudování dalších škol v konickém okrese, díky tomu se konický školský obvod stal velice rozsáhlým. Ovšem za vlády Josefa II. se konická farnost zmenšila a s ní i celý konický obvod. Roku 1782 byla zřízena škola v Runářově, ta se nacházela v soukromém domku, roku 1788 v Jesenci v panské budově a téhož roku v Budětsku. Roku 1792 spadalo pod konický okres 15 osad se 415 dětmi, roku 1794 se počet snížil na 9 osad se 328 dětmi. V pozdější době došlo i k zřízení školy v Křemenci. Počty žáků v konické dvojtrídce byly vysoké, proto se začalo projednávat zřízení nové školní budovy v ovčákově zahradě. Roku 1795 byla stavba zamítnuta kvůli tomu, že dojde k výstavbě nové školní budovy v Křemenci a v Konici tak zůstane pouze 118 dětí. Problémem bylo ale to, že škola v Budětsku neměla místnost, tudíž do ní děti nechodily. Tehdejší konický učitel Věnceslav Tauber přijal roku 1817 dva pomocníky, které posílal, aby vyučovali právě na škole v Budětsku a Ochoze. Konický obvod se kvůli zřizování dalších škol neustále zmenšoval, roku 1843 k němu patřily jenom vesnice Březsko a Míchnov. Počet žáků stále stoupal, a tak byl k vyučování ještě pronajatý dům č. 244.⁵⁸

Školní budova ale velmi chátrala a roku 1838 hrozilo její sesunutí. Situace se musela urychleně vyřešit, to měl na starost majitel konického panství Karel Příza, který

---

⁵⁶ PINKAVA, J.: *Dějiny města Konice, díl 1*, s. 35.

⁵⁷ KRÁLÍKOVÁ, M., NEČESANÝ, J., SPĚVÁČEK, V.: *Nástin vývoje všeobecného vzdělání v českých zemích*, s. 15–16.

⁵⁸ PINKAVA, J.: *Dějiny města Konice, díl 1*, s. 86–87.

škole propůjčil ve svém dvoře tři místnosti. Největší místnost byla určena pro druhou třídu, menší pro první třídu a třetí, tedy nejmenší sloužila jako příbytek pro učitele.

Množství žáků se ale neustále zvyšovalo, a tak se začalo jednat roku 1842 o vybudování nové školní budovy Na Zmole. Tento problém řešila školská rada, která se rozhodovala, zdali vybudovat školu šestitřídní nebo ne. S konečným výrokem přišel starosta Karel Příza, který rozhodl, aby byla ve městě vybudována nová měšťanská škola. Dne 26. srpna 1842 byl položený základní kámen právě Karlem Přízou. *„K slavnostnímu otevření došlo v sobotu 30. září 1843 odpoledne za víření trub a bubnů byla do zdi zazděna plechová schránka s listinou a penězi a na budovu připevněna deska s měděnými písmeny: UČ SE GIŽ A MLADOSTI OD MRAWENCE PILNOSTI – ZISKEG SI UMÉNĚJ A MÁŠ NAVŽDY DOSTI GMĚNĚJ. V nové budově byla v přízemí jedna učirna a byt pro nadučitele, nahoře učirna a byt pro učitele. Vyučovalo se však jen ve dvou učírnách, protože třetí učirna zůstala nedokončená: chyběla podlaha, kamna, zimní okna, celé vnitřní zařízení a také nebylo peněz na placení dalšího učitele. Tak udávají doklady z let 1851 a 1856.“* Na výstavbě školní budovy měl velký podíl i učitel Věnceslav Trauber, o jehož prosbách a naléhání na výstavbu nové školy se hovořilo i na slavnostním otevření. Celkově se Věnceslav jeví jako nejvýraznější pedagogická osobnost této doby. V roce 1826 mu byl udělený titul vzorný učitel, který získal díky poctivé práci ve škole, a také za jeho šíření četby.⁵⁹

Vzdělání v této době nebylo až tak důležité, proto byly výsledky slabé. Obyvatelé těžce manuálně pracovali, a tak na učení nezbyl dostatek času.⁶⁰ Škola byla označována jako „stará škola“, stávala v Kostelní ulici a vyučovalo se v ní až do roku 1976. V roce 2008 došlo k jejímu zboření.⁶¹

V druhé polovině 18. století nebyly poměry ve školství uspokojivé, tedy obzvláště v okolních vesnicích. Problémem bylo, že se zde příliš nedbalo na výuku a učitelům se nevyplácel jejich plat, i přesto že jich byl nedostatek. Bez učitele byla tedy např. vesnice Milkov a Ospělov. V Lumírově ani učitel nebyl, a tak se toho chopil vysloužilý voják. Vzorným příkladem byl Horní Štěpánov, kde starosta platil učiteli Ferdinandu Karafiátovi včas. Pozitivní věc byla ta, že se v Konici, konkrétně v budově školy, konávaly učitelské konference a to pro celý školní okrsek Čechy pod Kosířem. Jednání

---

⁵⁹ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*, s. 18.

⁶⁰ Tamtéž, s. 88–89.

⁶¹ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*, s. 18.

zde probíhala v českém jazyce, zápis byl ale psaný německy.⁶² Velkým problémem bylo i to, že konická fara vlastnila pouze jednu knihu. Právě kvůli těmto špatným podmínkám ve vzdělání pokračovalo na další studium málo žáků, většinou odcházeli žáci z učitelských rodin.⁶³

Roku 1866 byl stav školy na nedostatečné úrovni, přesto ale došlo k vybudování např. nedělní opakovací školy či ovocné školky. Velkým pozitivem bylo i zřízení nových učeben v okolních osadách. Docházelo i k rozšiřování školní knihovny, která ve školním roce 1863 obsahovala 163 svazků, v tomto roce byl založený i čtenářský spolek, což znamenalo obnovení kulturního života. Chudým žákům byly ve většině případů učebnice poskytovány zdarma. V roce 1870 díky novému učiteli Karlu Smékalovi obsahovala knihovna již okolo 300 svazků knih.⁶⁴

Velikost školní budovy byla nevyhovující, protože žáků stále přibývalo, proto muselo dojít ke změně. Od 1. ledna 1873 byla škola rozšířena na čtyřtřídní a od roku 1878 dokonce na pětitřídní. Tato pátá třída byla umístěna v Konickém pivovaru, až roku 1881 se přemístila do prvního patra radnice.

4.2 Měšťanská škola chlapecká císaře Františka Josefa I.

Velkou událostí bylo pro Konici a celkový rozvoj školství v konickém okrese zřízení měšťanské školy chlapecké. Dne 1. března 1896 se v místní školní radě dohodli na tom, aby bylo vladařské jubileum krále Františka Josefa I., které mělo přijít záhy, oslaveno zřízením měšťanské školy pro hochy. Stavba byla povolena 15. června 1897 zemskou školní radou, která sídlila v Brně. Stavba školy byla svěřena staviteli Venclíkovi za 21.427 zl. a 17 kr., který ji později šťastně dokončil. Nová školní budova byla postavena na místě obecního domu č. 28, který dříve obec koupila od Apolonie Vlachové.⁶⁵

30. června 1899 byla školní budova příslušnými orgány zkolaudována a dne 1. října 1899 se konalo slavnostní otevření, které doprovázelo zvuk mozdířů, střelba, průvod, oslavné řeči, a dokonce i zpěv učitelského sboru.⁶⁶ Přesný název školy po schválení císařem byl: *Měšťanská škola chlapecká císaře Františka Josefa I.* Výstavba

---

⁶² PINKAVA, J.: *Dějiny města Konice, díl 2.*, s. 27.

⁶³ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*, s. 18.

⁶⁴ PINKAVA, J.: *Dějiny města Konice, díl 2.*, s. 139.

⁶⁵ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976.* Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁶⁶ PINKAVA, J.: *Dějiny města Konice, díl 2.*, s. 141.

školní budovy byla velkým znakem pokroku. Ředitelem se téhož roku stal Heřman Polák, který dříve vyučoval na měšťanské škole v Kojetíně. Školu navštěvovali žáci z dalekého okolí – Jednova, Kladek, Jevíčka, Otročkova, ad. Měšťanská škola se stala centrem vzdělávání na Konicku.⁶⁷

Velikost školy byla ale opět nedostačující. Také samotná budova byla nevyhovující, zvláště v zimě. Nejvíce zde trpěla tělocvična, která nebyla využívána jen měšťanskou školou, ale i školou obecnou a Sokolem. Budova měšťanské školy sloužila i k výuce Lidové školy hospodářské, která zde měla zřízené tři třídy, dále zde byla umístěna Živnostenská škola pokračovací se čtyřmi třídami. Každou neděli se zde scházela

i „Besídka učňovská“ či „Besídka učňů kovářských“. Také zde probíhaly kurzy krejčovských mistrů a kurzy kreslení stříhů.⁶⁸

Školní rok započal dne 2. října 1899 uctíváním Ducha svatého, pravidelné vyučování začalo o den později. V roce 1900/1901 bylo do školy přijato 41 žáků do prvního ročníku a 37 do druhého. Konická škola si potrpěla na duchovní výchovu, a tak zde začalo vyučováno náboženství Františkem Bílkem a Josefem Šimkem. Během školního roku se pořádala řada oslav a pobožností. Tradicí na škole se stalo zahájení školního roku v konickém kostele Narození Panny Marie. Žáci byli dokonce povinni chodit v neděli či v nějaký významný svátek do kostela.⁶⁹

Ve škole byly oslavovány různé významné události, např. dne 4. října 1900 se oslavovaly sedmdesáté narozeniny císaře Františka Josefa I. V rámci těchto oslav žáci zazpívali slavnostní píseň a nechyběl ani proslov ředitele směrem k žákům. Ředitel líčil císařův život. Poté se zpívala národní hymna. Rovněž událost, která se na škole oslavovala a stojí za zmínku, se konala 19. listopadu 1900 za účasti žáků a učitelů. Jednalo se o uctění památky zemřelé císařovny Alžběty.⁷⁰ Další událost, která se konala 2. prosince 1908, byla uspořádána za účelem oslavy šedesátiletého panování Františka Josefa I. Tato událost byla provázena zpěvem sboru, básněmi žáků, proslovem ředitele a také byla zazpívána císařská hymna.⁷¹

Na měšťanské škole také docházelo k událostem s cílem získání peněz pro chudé žáky. Konkrétně dne 6. ledna 1912 uspořádal učitelský sbor „Vánoční akademii“.

---

⁶⁷ KUČEROVÁ, Anna: *Konice v datech 1200-1989*. Konice 2017, s. 10.

⁶⁸ PINKAVA, J.: *Dějiny města Konice, díl 2.*, s. 142.

⁶⁹ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976*. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁷⁰ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*, s. 20.

⁷¹ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976*. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

V rámci ní zahráli žáci divadelní představení: Tři halíře od J. Jaroše. Žáci tak vybrali dostatek peněz, aby bylo chudým žákům umožněno jet na školní zájezd do Prahy. Hra vynesla 180 K.⁷²

Výjimkou nebylo ani organizování různých školních výletů. Např. dne 14. července roku 1913 podnikli žáci třetí třídy a s nimi i několik žáků z jiných tříd výlet na východní Moravu. Jako dozor s nimi jeli tři učitelé a ředitel školy. Žáci navštívili Hostýn, Bystřici pod Hostýnem, Radhošť, Frenštát a Valašské Meziříčí.⁷³

Žák, který vystudoval měšťanskou školu, mohl dále pokračovat v některém z pokračovacích kurzů. Například roku 1900 byla zřízena všeobecná pokračovací živnostenská škola na dva roky. Nejprve měla být výuka koncipována na dobu sedmi měsíců, od roku 1934 byla výuka zahájena jako celoroční. Další možností bylo pokračování na škole průmyslové, při které vznikl zimní hospodářský pokračovací kurz.

4.3 Měšťanská škola v období 1. světové války

Velkou událostí bylo, že se ve školním roce 1910/1911 otevřely dveře do měšťanské školy i pro dívky. Výuky se účastnilo dvacet dívek. Avšak to nebylo jen tak, existovala podmínky pro přijetí. Aby byla na školu děvčata přijata, musela si zařídit povolení od školních úřadů.⁷⁴

Za války byl celkový stav školství zhoršen. Učitelé odcházeli do války, docházelo k celkovému nedostatku psacích potřeb a učebnic. Velkým problémem byly i nemoci žáků, kvůli kterým byla jejich docházka velmi nepravidelná. Přišla ale i změna ve vyučování, kdy se pouze nevyučovalo, ale vykonávaly se i všeobecně prospěšné činnosti. Dívky jak v prvním, tak v druhém pololetí pracovaly na různorodých předmětech sloužících pro vojáky. V zimě např. pletly pro vojáky teplé části oděvu nebo sbíraly a sušily listy ostružníku a jahodníku, ty v zimě vojákům nahrazovaly čaj. Tato výroba byla finančně dotována záložnou v Konici nebo dary od obyvatel. Žáci se museli účastnit různých vojsku prospěšných akcí. Konaly se neustále oslavy k různým důležitým výročí, jako byly narozeniny T. G. Masaryka nebo se ve školách konaly všelijaké přednášky, např. k události pobělohorské bitvy a dalším. Neustále se dělaly

---

⁷² *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976.* Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁷³ Tamtéž, nest.

⁷⁴ Tamtéž, nest.

sbírky Československého červeného kříže pro sirotky a vdovy. Válečné důsledky jako špatný zdravotní stav či všeobecná bída se projevovaly ještě pár let po válce.

4.4 Měšťanská a obecná škola v letech 1918–1938

V roce 1919 bylo do obecné školy přijato 374 žáků a do měšťanské 189. Opět byla otevřena jak první, tak i druhá třída. Neustále se ve školních budovách konaly různé oslavy, jakožto 6. března 1920, kdy se oslavovaly prezidentovy narozeniny v tělocvičně měšťanské školy. V rámci těchto oslav mělo několik žáků z každé třídy připravený proslov a byla odhalena busta T. G. Masaryka, kterou pořídil Sokol. Také došlo na opravu mramorové desky ve vestibulu školy. Dostala nový nápis s proroctvím J. A. Komenského. Počet žáků se v následujících letech zvyšoval, a tak došlo ve školním roce 1923/1924 se souhlasem zemské školní rady k oddělení pěti třídní obecné školy od správy měšťanské školy. Zároveň bylo rozhodnuto o zrušení jednoho místa učitele na obecné škole a naopak zřízení místa pro řídícího učitele.⁷⁵

Roku 1923 zavedl řídící učitel Loveček z Vojtěchova povinné vyučování náboženství československé, které se konalo v neděli a bylo rozděleno do dvou bloků. První oddíl byl vyučován od 9-10 hodin a druhý oddíl od 10-11 hodin. Vyučování trvalo tři neděle po sobě.⁷⁶

Měšťanská škola byla centrem vzdělávání na Konicku, což dokazovala její návštěvnost žáků z blízkého, ale i vzdálenějšího okolí. Dojížděly sem děti z Bohuslavic, Kladek, ale i z ne úplně blízkého Jevíčka. Její tělocvična sloužila i pro účely obecné školy. V měšťanské škole v neděli probíhalo vyučování pro krejčovské učně. Škola tedy vlastnila šicí stroje a odborné krejčovské kreslení bylo vyučováno i v neděli. Na konci školního roku žáci absolvovali různé výlety do přírody se svými učiteli. Koničtí občané měli zlatá srdce, myslelo se totiž i na to, jak si chudí žáci tyto výlety zaplatí. Vždy se uspořádalo divadelní představení a vydělané peníze putovaly na zaplacení těchto výdajů, tedy na výlet.

Dne 16. ledna 1928 se stala velmi smutná událost, zemřel první ředitel měšťanské školy Heřman Polák, učitelský sbor i jeho žáci se pohřbu zúčastnili. Novým ředitelem byl zvolený zástupce lidové strany Bohumil Burian. Na konci školního roku byly podlahy ve všech místnostech naolejovány, a také musel být zakoupený stůl a čtyři nové

---

⁷⁵ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976*. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁷⁶ Tamtéž, nestr.

židle do ředitelny, protože původní nábytek byl majetkem bývalého ředitele Poláka, proto musel být odevzdán.⁷⁷

Ve školním roce 1927/1928 bylo žactvo rozděleno do tří tříd a dvou poboček, které byly při první a druhé třídě. Také byla ponechána čtvrtá třída, která sloužila jako jednorozční kurz, bylo do něj zapsáno ale pouze osmnáct žáků. Vznikla potřeba požádat o zřízení pobočky při druhé třídě, což nakonec bylo povoleno zemskou školní radou výnosem z 12. října 1927. Jelikož žákyně byly v jednorozčním kurzu jen dvě, bylo povoleno je sloučit se žákyněmi druhé třídy. Ty byly vyučovány ženským ručním pracím a tělesné výchově. V jednorozčním kurzu bylo povoleno vyučování ručních prací i pro chlapce, to však nesmělo překročit jednu hodinu týdně. Ve stejném školním roce byla také zavedena změna - náboženství československé se mohlo vyučovat v rozsahu dvou hodin. Bylo dokonce stanoveno školné. Venkovští žáci platili poplatek za školní pomůcky v obnosu 100 Kč a 5 Kč za zápisné. Poplatek za jednorozční kurz byl 350 Kč a 10 Kč za zápisné, chudým žákům byla určitá část odpuštěná.

Škola pořádala i sběr červených jahod, lipového květu a šípků. Dne 23. a 24. září 1928 se poté konala výstava jirín, růží a léčivých bylin. V rámci výstavy bylo možné vidět i originály obrazů od domácích malířů. Cílem organizování těchto akcí bylo probudit v žácích lásku k přírodě.

Školní rok 1931/1932 započal až 15. září, jelikož se v Konici konala závěrečná vojenská cvičení. Žáci měšťanskou školu nemohli navštěvovat, a to z důvodu, že se v jejích budovách nacházelo dočasně hlavní velitelství a vojenské kanceláře. Zmeškané vyučování se ale nahrazovalo, konkrétně dvěma vyučovacími dny o Vánocích a Velikonocích. V tento školní rok byli žáci první třídy rozděleni na dvě skupiny, celkem tak bylo pět tříd. Změny přišly i v obsahu vyučování. Zemskou školní radou byla povolena výuka německého jazyka v rozsahu dvanáct hodin týdně, náboženství československé se mohlo vyučovat v rozsahu jedné hodiny za čtrnáct dní, výuka vaření byla ponechána pouze třetí třídě. Nařízeno bylo také vyučování dívek z první a třetí třídy ručním pracím.⁷⁸

Mnoho změn přišlo se školním rokem 1934/1935, v kreslárně byla dána nová okna, a také bylo zakoupeno třicet železných stolů. Staré nepotřebné lavice byly buď rozřezány na topení anebo došlo k jejich rozprodání. O rok později se majetek školy ještě víc rozšířil, byl pořízený nový nábytek do dvou tříd a dalších cca sedmdesát stolů

---

⁷⁷ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976.* Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁷⁸ Tamtéž, nestr.

s trubkovou konstrukcí a sto čtyřicet židliček, došlo i k výměně podlahy v tělocvičně. Změna přišla i s tím, že radnice, ve které byly umístěny dvě třídy měšťanské školy, přešla v majetek obecní spořitelny. Budova byla vyvýšená o jedno patro, došlo tedy k zrušení dvou tříd v přízemí a byly umístěny do druhého patra. Kolaudace nových místností proběhla až 10. prosince 1935, do té doby byli žáci vyučováni v tělocvičně.

Velké rekonstrukce školy se konaly ve školním roce 1937/1938. Inovace přišla ve stravovacích prostorech. Kuchyně byla propojená s vedlejší místností, která sloužila jako jídelna. Také kuchyň školníka byla zvětšena. Další místností, která prošla rekonstrukcí, byla tělocvična. Podlaha tam již byla prohnílá, a tak byla položena úplně nová, stěny byly prosáklé vlhkostí, a proto došlo k jejich náležité izolaci.⁷⁹

4.5 Zemská odborná škola hospodářská v Konici

V roce 1901 se na měšťanské škole zařídil tzv. zimní pokračovací kurz, který sloužil pro děti rolníků. Až v pozdější době vznikla samostatná hospodářská škola. S myšlenkou na její založení přišel bývalý poslanec Antonín Jedlička ze Hvozda. Nakonec roku 1922 došlo ke konečnému vybudování Zemské odborné školy hospodářské v Konici, do funkce ředitele byl obsazen Karel Haška. Problémem ale bylo, že tato škola nedisponovala svojí vlastní budovou, proto byli žáci vyučováni v budově okresního silničního obvodu a také v učebnách měšťanské školy. Prostoru ale nebyl dostatek, a tak roku 1923 započala stavba budovy Odborné hospodářské školy, stavební pozemek věnovalo město. Následujícího roku již došlo k jejímu otevření. Škola měla dvě učebny, kabiny, knihovnu a v přízemí se nacházel prostor, který byl určený pro hospodářské kurzy. Součástí hospodářské školy byla i ovocná školka a školní zahrada. Ve škole se pořádaly různé přednášky, kurzy či výstavy.

V této škole se především vyučovalo, jak chovat dobytek, pěstovat rostliny či šít. Škola aktivně pro žáky připravovala různé besedy na téma rostlin, živočišné výroby nebo ovocnářství. Navštěvovali také hospodářské kurzy a výstavy v jiných obcích.⁸⁰

Školní rok 1934 byl přínosný pro ředitele B. Buriana, který byl zároveň i správcem lidové školy hospodářské. Československá akademie zemědělská v Praze mu udělila na návrh ministerstva zemědělství čestnou odměnu 1000 Kč a vyslovila mu

---

⁷⁹ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899 – 1976*. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁸⁰ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*. Konice 2000, s. 23.

své uznání za činnost v šíření zemědělského pokroku a působení v lidovém školství hospodářském.⁸¹

4.6 Újezdní měšťanská škola smíšená 1938-1945

Roku 1938 došlo k přeměně měšťanské smíšené školy na újezdní měšťanskou školu. Podle výnosu ministerstva školství a národní osvěty ze dne 19. května 1938, čís. 69.030-I/2 zřídil pan ministr školství a národní osvěty v dohodě s ministrem financí dle ustanovení § 6 zákona ze dne 20. prosince 1935, čís. 233 Sb. z. a n. s platností od 1. září 1938 obvod pro měšťanskou školu v Konici z území těchto místních obcí: Konice, Březsko, Budětsko, Čunín, Dzbel, Jesenec, Křemenec, Ladín, Ochoz, Ponikev, Štarnov. Souhrn vyjmenovaných obcí tvoří podle ustanovení § 8 školní újezd a měšťanská škola se v Konici mění podle ustanovení §10 na újezdní školu měšťanskou. O tom se dává vědět ve smyslu výnosu zemské školní rady ze dne 19. července 1938, čís. 31.272.⁸²

Jelikož byla zrušena státní měšťanská škola v Chornici, tak do konické školy přibýlo během října 1938 třicet čtyři nových žáků, čímž vzrostl počet žáků v první i ve druhé třídě. Prostor byl najednou malý a nedostačující. Z tohoto důvodu byly zřízené dvě nové pobočky. Žáků bylo opravdu mnoho, proto byly ve škole tři první třídy, tři druhé třídy, dvě třetí třídy a jednoroční kurz. Škola, která byla původně vybudována pouze pro tři třídy, nedisponovala dostatečným počtem místností, proto byla jedna třída umístěna v zasedacím sále radnice, další dvě byly v budově obecní spořitelny, jedna v budově Hospodářské družiny a jedna se vždy stěhovala do třídy, kde měli feriální den. Kvůli nedostatku místa pro žáky se začalo uvažovat nad stavbou nové školní budovy, to bylo ale zamítnuto, protože během války probíhal zákaz stavění novostaveb.

23. září ve 22 hodin a 20 minut byla rozhlasem vyhlášená mobilizace československé armády. Ještě v tu noc museli do služby nastoupit učitelé Václav Čapek, Bohumír Šváb, také katecheta římskokatolického náboženství František Pitrun. V listopadu téhož roku učitelé ukončili vojenskou službu a nastoupili zpět do školy.⁸³

Dne 15. března 1939, po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava, došlo k mnoha změnám, jak v samotné výuce, tak i v učitelském sboru. První změnou bylo to, že všichni žáci se museli naučit německému jazyku, který se stal hlavním jazykem, jelikož

---

⁸¹ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976.* Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁸² Tamtéž, nestr.

⁸³ Tamtéž, nestr.

jeho výuka zabírala osm hodin týdně, zatímco výuka českého jazyka pouze čtyři hodiny. V kronice dokonce bylo uvedeno: „*Děti mají být běžným užívání německého jazyka vedeny k tomu, aby v jednotlivých představách a duševních stavech myslely bezprostředně v řeči německé.*“ Přesto že školní inspekce vyvíjela neustálý nátlak na školy, tak výsledky na měšťanské škole v Konici byly nevalné, a to z důvodu, že učitelé sabotovali předpisy. V hodinách se nesmělo mluvit o dějinách našeho národa, roku 1942 byla dokonce naprosto zrušena výuka občanské výchovy a dějepisu. Čtena měla být pouze literatura, která vedla k tzv. říšskému myšlení. Ve výuce zeměpisu se učilo pouze o „Velkoněmecké říši“, o ostatních částech světa žáci nesměli nic vědět. Došlo i k revizi knihovny, kdy z ní byly odstraněny zakázané knihy poté byla zcela uzavřena.

Docházelo k předělání českých nápisů za německé a obrazy dvou předchozích prezidentů musely být sundány. Samozřejmostí bylo i konání různých oslav, např. na počest narození Adolfa Hitlera nebo založení Protektorátu Čechy a Morava. Tyto oslavy probíhaly podle přesně zadaných pokynů školních úřadů. Problémem byla nepravidelná školní docházka, k té docházelo především v posledních měsících války. Žáci do školy docházeli pouze dvakrát v týdnu, aby jim byly zadány domácí úkoly, poté se vyučování úplně přerušilo. Příchodem Rudé armády do Konice se škola stala na nějaký čas ubytováním vojáků. Po následném uvolnění školní budovy došlo k jejímu vydezinfikování a vyučování opět začalo 28. května 1945. Novým ředitelem se stal Vilém Klemsa.⁸⁴

Ze školy zmizely německé nápisy, obnovila se výuka dějepisu a místo německého jazyka se začal vyučovat jazyk ruský. Oslava konce utiskování našeho národa se konala 28. května 1945 u příležitosti 61. narozenin prezidenta dr. Eduarda Beneše. Žákům byly vylíčeny všechny zásluhy tohoto prezidenta.

Roku 1945 bylo pro školu zakoupeno loutkové divadlo s dvaceti novými loutkami. Na jeviště loutkového divadla bylo dokonce zavedeno elektrické osvětlení a byla ušitá i nová opona. Tato loutková představení škola pořádala až 5x ročně. Žáci zde odehráli i mnoho divadelních her, za jejichž výtěžek byly nakoupeny nejrůznější pomůcky do školy – piano, gramofon atd.⁸⁵

---

⁸⁴ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976.* Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁸⁵ Tamtéž, nestr.

4.7 Obecná škola 1940–1953

Kroniky, které zachycují dění na obecné škole, se nám do dnešních dob zachovaly pouze dvě, a to právě z let 1940–1953. Obecná škola v Konici byla smíšená šestitřídní a měla pobočky v Křemenci a Čuníně. Pod správu obecné školy spadala konická mateřská škola, která byla během války uzavřena, její opětovné otevření nastalo po válce.

Stejně jako měšťanská škola, tak i obecná byla válkou velice zasažena. Docházelo zde k revizím knihovny, mnoho knih a učebnic bylo vyloučeno a později nastal i zákaz jakékoliv výpůjčky knih. Dne 8. listopadu 1940 byl podle výnosu okresního školského výboru v Litovli vydán zákaz vytápění místností ve školách, což výuku velmi ovlivnilo.

I na obecné škole docházelo k různým oslavám. Dne 15. března 1941 bylo oslavováno zřízení Protektorátu Čechy a Morava. Třídní učitelé zde měli proslov, ve kterém žákům objasnili, proč je tento den natolik významný. Další oslava se konala 20. dubna, v tento den totiž slavil Vůdce a říšský kancléř Adolf Hitler padesáté druhé narozeniny. Jelikož jeho narozeniny spadaly na neděli, oslava se konala o den dříve, tedy 19. dubna. V rámci této oslavy byli žáci v poslední vyučovací hodině seznámeni s jeho zásluhami.

Roku 1941 se pro učitele konal o prázdninách kurz německého jazyka na měšťanské škole. Zúčastnili se ho všichni učitelé obecné školy.

Jelikož vyučování během války bylo velice nepravidelné, prázdniny byly neustále prodlužovány. Tomu tak bylo např. ve školním roce 1941/1942, kdy se vánoční prázdniny protáhly až do 7. února 1942. Nakonec však byly prodlouženy na neurčito, což bylo způsobeno nedostatkem uhlí. V této době se žáci shromáždili ve škole pouze každé úterý, aby jim byly zadány domácí úkoly. Z tohoto důvodu došlo dne 4. března 1942 podle výnosu ministerstva školství a národní osvěty k opětovnému otevření škol a následnému zahájení pravidelného vyučování.⁸⁶

Do školy přicházely různé požadavky z vyšších pozic. Jeden takový došel roku 1942. „*Výnosem presidia ministerstva školství a národní osvěty ze dne 2. března 1942 č. 1.508/42 doporučeno zaměstnancům školské správy pozdrav zvednutím pravé ruky.*“⁸⁷

---

⁸⁶ *Kronika obecné školy v Konici, 1940–1945*, nestr.

⁸⁷ Tamtéž, nestr.

Po druhé světové válce byly do školy opět nakoupeny učebnice, docházelo na školách k logopedickému výzkumu žactva, ale i lékařským prohlídkám. Roku 1948 bylo také do první, druhé a čtvrté třídy pořízeno elektrické osvětlení. V tomto školním roce byly všechny třídy umístěny v Kostelní ulici v domě č. 280. O rok později muselo dojít k opravě staré břidličné střechy na staré škole, nově byla pokryta eternitem. Do školy byla rovněž zakoupena nová plastická mapa republiky ČSR a také mapa zeměpisných pojmů. Od 1. prosince 1950 se na místní škole zavedlo stravování. V deset hodin dopoledne o přestávce se podávalo mléko a později káva.⁸⁸

4.8 Měšťanská škola v letech 1945–1948

Školní rok 1945/1946 byl zahájený 3. září. Všichni schopní žáci šesté, sedmé a osmé třídy, kteří podle nacistických předpisů museli za okupace zůstat na obecné škole (z 65 % mohlo na měšťanskou školu pouze 35 %), byli převedeni do jim příslušných tříd měšťanské školy. Přeražením některých žáků se jejich počet na měšťanské škole zvýšil na 460. Opět tedy vznikl problém s prostorem, byla tak otevřena pobočka školy v Luké a Bohuslavicích. Kvůli zřízení těchto poboček klesl jejich počet na 300.

Újezd měšťanské školy tvořily: Konice, Ladín, Jesenec, Dzbel, Budětsko, Ponikev, Klutínek, Budětsko, Štarnov, Čunín, Křemenec, Runářov. Škola měla 5 tříd postupných (I., II., III., IV., a kurs) a po jedné pobočce při II., III. a IV. třídě, celkem tedy 8 tříd. Čtyři třídy byly umístěné v hlavní budově, dvě v budově radnice, tedy spořitelny, dvě v budově na Přihonech školní kuchyně byla zřízena v budově mateřské školy. Žáků stále přibývalo a místa byl nedostatek, a tak školní rada v Konici rozhodla dne 8. září začít s přípravami stavby nové školy. Zemská školní rada v Brně vydala 11. srpna 1947 potvrzení, ve kterém byla vyjádřena nutnost stavby nové školní budovy. Školní rada také uvedla, že stavba je zařazena do operativního plánu pro rok 1948.⁸⁹

4.9 Střední škola 1948–1953

Dne 21. dubna 1948 odhlasovalo Národní shromáždění v Praze zákon o jednotné škole, jehož iniciátorem byl ministr školství a osvěty prof. dr. Zdeněk Nejedlý. Díky

---

⁸⁸ *Kronika obecné školy v Konici, 1940–1945*, nestr.

⁸⁹ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976*. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

tomuto zákonu se měšťanská škola v Konici změnila na střední školu, která byla povinná pro všechny žáky ve věku od 11. do 15. roku. Škola byla čtyřtřídní s jednoročním pokračovacím kurzem a bylo do ní zapsáno v celkovém počtu 308 žáků. Ve stejném roce, tedy roce 1948, bylo ve škole zřízeno rozhlasové zařízení.

O radostných změnách, které ve školství nastaly, se píše i v konické kronice. „1. září začala psát česká a slovenská škola úplně nový list školní historie. Od toho dne se uskutečnil dávný sen českých pedagogů – jednotná škola. Platí slova Komenského: „Nejen děti bohatých a vznešených lidí, nýbrž všechny stejně.“⁹⁰

Ve školním roce 1950/1951 došlo k zavedení závěrečných zkoušek pro čtvrté ročníky této školy. Zkoušek se zúčastnilo 55 žáků a všichni uspěli, 16 z nich dokonce s vyznamenáním. Ve stejném roce proběhlo i mnoho dalších změn, dne 18. dubna byl např. ustanoven první oddíl pionýra, v rámci něho se žáci účastnili různých akcí jako lehkootletických her nebo turnajů v hrách. Další změna přišla společně s rokem 1951. Byla zřízena školní družina mládeže společně se stravovnou, tato dvě zařízení byla umístěna v budově zámku a složila pro žáky národní a střední školy.⁹¹

4.10 Střední osmiletá škola

Roku 1954, konkrétně 24. dubna schválilo Národní shromáždění nový školský zákon, díky kterému došlo k velkým historickým změnám ve školství. Nový zákon ustanovil osmiletou školní docházku. Žáci ve věku od šesti do čtrnácti let jsou povinni navštěvovat osmiletou střední školu, která v Konici vznikla sloučením školy národní a dosavadní střední školy. Škola národní měla pět tříd a střední škola čtyři třídy. Změny se v Konici projeví od začátku školního roku 1953/1954. Ředitelem školy byl jmenován Vilém Klemsa a jeho zástupcem Josef Vybíral, který se roku 1957 stal ředitelem.⁹²

První školní rok byl zahájen 1. září roku 1953. Výuka se konala v několika budovách a otevřeno bylo třináct tříd a k tomu jednoroční kurz. V rámci školy probíhalo mnoho akcí, žáci se aktivně účastnili krajské spartakiády a učitelé vedli tematicky rozmanité zájmové kroužky – dramatický, zahradnický, technický, fotografický nebo modelářský.

---

⁹⁰ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976.* Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁹¹ Tamtéž, nestr.

⁹² Tamtéž, nestr.

Už několik let se škola potýkala stále s tím stejným problémem, tedy nedostatkem místa pro výuku. Vyučovalo se ve staré škole, v měšťanské škole, budově zámku, v budově Jednoty, v Živnostenském domě a v budově na Příhonech. Ani to ale nestačilo, a tak byli žáci vyučováni tzv. na směny, což probíhalo tak, že se po týdnu střídali. Kvůli nedostatku tříd se roku 1958 začalo s přístavbou budovy na příhonech. V zrekonstruované budově bylo zhotoveno šest tříd, šatna a sborovna. Vyučování to ale pomohlo pouze částečně, a to tak, že zaniklo vyučování tzv. na směny.

Ve školním roce 1958/1959 byla zavedena tzv. večerní škola zavedená pro pracující obyvatele, aby i oni mohli získat úplné středoškolské vzdělání. Do večerní školy se přihlásilo patnáct zájemců, studium ale dokončilo pouze šest z nich.⁹³

4.11 Základní devítiletá škola 1960–1982

V českém školství se pomalu začínala zavádět povinná devítiletá školní docházka, která byla dříve založena pouze na dobrovolné bázi. V konické škole tak byla zřízena devátá třída. Příjemná změna nastala od roku 1961, kdy byly žákům poskytovány učebnice zdarma. Problémem bylo, že tato škola neměla jednu budovu a vyučování se uskutečňovalo, např. v budově bývalé měšťanské školy, v budově na radnici, atd. Stavební komise začala jednat o tom, kde by mohlo dojít ke stavbě nové školní budovy. Bylo vybráno staveniště, které se nacházelo naproti vojenským bytovkám, stavba však nebyla zrealizována.

Roku 1962 došlo ke zrušení čtvrtletní klasifikace, žáci tak byli klasifikováni pouze v pololetí a na konci školního roku. Další změna přišla s rokem 1967, konkrétně ve školní docházce. Nově byl zavedený jedenácti hodinový rozvrh. Žáci tak měli jednu sobotu za čtrnáct dní volnou. To se hned roku 1968 změnilo a všechny soboty byly nakonec volné.

Žáci se účastnili různých oslav jako např. výročí VRPŠ, oslav MDŽ, 1. máje nebo výročí Vítězného února.

Tragickou událostí byl roku 1971 požár v tzv. staré škole na Kostelní ulici. Tento požár zapříčinil zarděný trám v komíně a zničil stropy v obou prvních třídách. Výuka poté probíhala jen ve třídách, které nebyly požárem zasaženy, což s sebou přineslo

---

⁹³ *Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976.* Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

velký problém, protože došlo k nedostatku prostoru k výuce. Začalo se teda přemýšlet o stavbě nové školy. Pro budovu bylo vybráno nové staveniště, které se nacházelo vedle bývalé hospodářské školy. Roku 1973 se začal dovážet materiál a o tři roky později se vymýšlela její vnitřní výzdoba. Vedle školní budovy byla postavena i bytová jednotka, která sloužila pro učitele.⁹⁴

K slavnostnímu otevření nové školní budovy došlo 28. srpna 1976, v tento rok se začíná psát i nová školní kronika. V rámci oslav otevření zaznělo několik projevů, dále byla slavnostně přestřižena páska a následovala prohlídka nové budovy, která byla složena ze čtyř pavilonů. I přes její velikost se v následujících letech řešil stále ten stejný problém, že prostor pro výuku je nedostatečný. Např. ve školním roce 1976/1977 Konickou školu navštěvovalo 695 žáků.⁹⁵

Březsko Na počátku školního roku 1982/83 došlo ke změně názvu školy. Z původní Základní devítileté školy se stala pouze Základní škola. V tomto roce bylo v konické škole osm ročníků a dvacet dva tříd. Průměrný počet žáků ve třídě se pohyboval okolo třiceti tři. Třídy na prvním stupni byly většinou od A až po D. Ředitelkou školy byla v této době Jaroslava Krčová. Velký pokrok nastal v modernizaci školy. Škola disponovala šesti televizory, dvaceti magnetofony, dvaceti pěti gramofony, dvaceti šesti promítacími projektory a šesti zpětnými projektory.

Žáci se účastnili různých soutěží, v roce 1977 to byla např. matematická olympiáda. Zúčastnilo se jí osm žáků a tři postoupili do okresního kola, další žákyně postoupila až do krajského kola. Výjimkou ale nebyla ani účast žáků na olympiádě fyzikální nebo zeměpisné.

V roce 1984 bylo vybudováno školní hřiště, za účelem vyplnění volného času ve školní družině. Roku 1988 dochází k další modernizaci. Do školy bylo zakoupeno devatenáct počítačů a dvě grafické jednotky.⁹⁶

17. listopad 1989 zasáhl i školství. Dne 27. listopadu 1989 se konala generální stávka, které se zúčastnilo dvacet sedm zaměstnanců konické školy. Díky konci realizace komunistické výchovy mohlo být na škole vyučováno v souladu s vědeckým poznáním a došlo k výrazným změnám v učebních osnovách. Ve školním roce 1990/91 školu navštěvovalo 775 žáků.⁹⁷

---

⁹⁴ *Kronika základní školy v Konici, 1976–2003*. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁹⁵ Tamtéž, nestr.

⁹⁶ Tamtéž, nestr.

⁹⁷ Tamtéž, nestr.

4.12 Základní škola a gymnázium města Konice 1993-1999

Další významnou událostí se stalo zřízení gymnázia. S tímto nápadem přišlo Městské zastupitelstvo. Argumentem pro zřízení gymnázia bylo to, že žákům má být zpřístupněno studium, jelikož vzdálenost od dalšího velkého města v okrese je značná. Dalším argumentem bylo to, že Konice je průmyslovým a kulturním centrem a její počet obyvatel byl v této době okolo šestnácti tisíc. Základní škola v Konici se tedy transformovala na Základní školu a gymnázium města Konice.

K povolení zřízení gymnázia došlo 27. srpna 1992. Slavnostní otevření se konalo 1. září 1993 v budovách zámku. Ze začátku bylo zřízeno jako sedmileté, poté ale došlo k jeho přeměně a již mělo osm tříd. Studenti si hned v prvním ročníku mohli vybrat zaměření, které bylo buď matematicko-přírodovědní, anebo humanitní. Maturitní zkouška se poté skládala z českého jazyka, cizího jazyka a dvou volitelných předmětů.⁹⁸ Součástí tohoto vzdělávacího zařízení byl: první a druhý stupeň ZŠ, nižší a vyšší gymnázium, školní družina, školní klub, školní stravovna a prostor pro správní zaměstnance. Škola však disponovala dalšími organizačními jednotkami školy jako: sdružení přátel školy, radou školy, obecně prospěšnou společností, žákovskou samosprávou nebo studentský parlamentem.⁹⁹

Na prvním stupni se pro žáky pořádaly různé akce v podobě karnevalů, diskoték či pěveckých soutěží. Pro žáky na druhém stupni byly organizovány lyžařské kurzy, různá výchovná představení nebo kurzy bruslení. Žáci vyššího gymnázia se mohli účastnit např. tanečního kurzu, lyžařského kurzu, letního kurzu v Itálii nebo maturitního plesu. První maturitní ročník na gymnáziu v Konici měl 81% úspěšnost v přijetí na vysokou školu.¹⁰⁰

Od roku 1999 až do roku 2004 probíhala rozsáhlá rekonstrukce a především modernizace školy. Došlo k přistavění nového patra, zateplení budovy, výměně oken, položení nových podlah a zhotovení nových hygienických zařízení.¹⁰¹

V současné době je ředitelkou Mgr. Eva Obrusníková, zástupcem pro první stupeň Mgr. Květoslava Coufalová a pro stupeň druhý Mgr. Miroslav Novotný. Škola disponuje čtyřmi pavilony – A, B, C a D, dále školním pozemkem a sportovním areálem. Základní škola a gymnázium města Konice je zapojeno do projektů: Moderní

---

⁹⁸ *Kronika základní školy v Konici, 1976–2003*. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

⁹⁹ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*. Konice 2000, s. 23.

¹⁰⁰ *Kronika základní školy v Konici, 1976–2003*. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice, nestr.

¹⁰¹ Tamtéž, nestr.

výuka nebo Moderní výuka na gymnáziu. Stále dochází k neustálé modernizaci školy a doučování žáků. Škola má v současné době padesát sedm pedagogických zaměstnanců.¹⁰²

---

¹⁰² Gymnázium města Konice. In: *Gymnázium a základní škola města Konice* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.gymnazium-konice.cz/>.

5 JINÁ ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

V Konici byla umístěna i jiná školská zařízení než školy. Ta však již nemají tak bohatě zaznamenanou minulost, ale i přesto jsou velmi důležitým bodem v konickém vývoji školství.

5.1 Základní umělecká škola

Základní umělecká škola Konice, dříve nazývána jako Lidová škola umění, byla do roku 1981 pobočkou pro Lidovou školu umění v Plumlově. Samostatně svoje vyučování zahájila ve školním roce 1981/1982. Vyučování probíhalo ve třech místnostech v budově konického zámku. Škola v tuto dobu ani nevladnla svoje nástroje či další učební pomůcky. Ředitelem se stal dne 1. září 1981 pan Jiří Dopita, který ihned započal s vylepšováním materiálních podmínek školy. Zasloužil se o předělání místností na další učebny, také bylo vybudováno ústřední vytápění a rozšířen inventář hudebních nástrojů. Díky renovování budovy školy mělo o vyučování zájem stále více rodičů a své děti začínali hojně přihlašovat. Žáků stále přibývalo, a tak bylo založeno dechové oddělení.

Novým ředitelem se od počátku školního roku 1986/87 stal Jaroslav Šebestík, který se zasloužil o větší propagaci školy na veřejnosti. Začaly se tedy pořádat různé koncerty, např. výchovné koncerty pro děti z mateřských škol, pro žáky základních škol a i veřejné koncerty žáků ZUŠ. Co se týče materiálního vybavení, tak to se stále rozšiřuje. Pokrokem je i to, že budova zámku dostává nová okna, byla položena nová mramorová podlaha a zavedena nová elektroinstalace. Velká změna přišla pro ZUŠ vybudováním učebny pro výtvarný obor.

V roce 1990 se novou ředitelkou školy stala Vladimíra Horáková. V době jejího působení na místě ředitelky se počet žáků stále zvyšoval. Díky stále většímu zájmu o navštěvování ZUŠ došlo k rozšíření výukových předmětů na škole. Konkrétně byla zahájena výuka hry na elektronické klávesové nástroje, hra na kytaru a saxofon. Od roku 1995 byla škola rozšířena i o taneční obor. Se zvyšováním počtu žáků souviselo i zesílení počtu pedagogických pracovníků a navýšení počtu učeben. Postupně byly upraveny další místnosti a to tak, aby mohla výuka probíhat bez omezení. Došlo k modernizaci učebny pro taneční obor a hudební nauku, také se nakoupily nové hudební nástroje a zesílila se aparatura.

Ve školním roce 2003/04 byla ve škole zavedena v rámci hudebního oboru výuka nového předmětu – Technika zvukového záznamu a vedení diskoték, pro který byla zřízena nová učebna s klávesovými nástroji a počítačem se softwarem.

Od roku 2005 je škola přemístěna z budovy zámku do nově zrekonstruované budovy, kde se dříve nacházela mateřská školka. Dne 25. srpna 2005 došlo ke slavnostnímu otevření této budovy, které doprovázel malý koncert.

Další novinka přišla roku 2014, v tomto roce byla obnovena výuka hry na lesní roh nebo housle. Škola dostala lepší nábytek a byla zabezpečena novým kamerovým a čipovým systémem. V tuto dobu byla ředitelkou školy jmenována Bc. Daniela Blahová, která je na tomto postu až do současnosti.¹⁰³

5.2 Mateřská škola

Mateřská škola v Konici byla zřízená v době mezi dvěma světovými válkami, a na svém místě stojí dodnes. Její budova se nachází v ulici Na Příhonech a konkrétně byla postavena roku 1928.¹⁰⁴ Během druhé světové války byl ale její provoz zastavený a k opětovnému otevření došlo 15. dubna 1946. Učitelkou byla jmenována Jiřina Šimčáková a správou mateřské školy byl pověřený František Spurný.¹⁰⁵ Změna přišla s rokem 1951, kdy se polodenní provoz bez stravování přeměnil na celodenní se stravováním.

Druhá mateřská škola vznikla roku 1977 v bývalé budově ZDŠ, která stojí opět v ulici Na Příhonech. V lednu 1992 došlo k sjednocení obou mateřských škol. Sloučené školy pak byly přestěhovány do bývalých jeslí v Konici.¹⁰⁶

5.3 Dětský domov

Dětský domov byl zřízený v Konici roku 1939. Od roku 1969 byl strukturován do dvou rodinných buněk. Od 1. ledna 2018 byl dětský domov v Konici sloučený pod jedno ředitelství s dětským domovem v Plumlově. V současnosti se o výchovu šestnácti

---

¹⁰³ ZUŠ Konice. In: *Základní umělecká škola Konice* [online]. [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.zuskonice.cz/o-skole/historie>.

¹⁰⁴ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*. Konice 2000, s. 23.

¹⁰⁵ *Kronika obecné školy v Konici, 1940–1945*, nestr.

¹⁰⁶ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*. Konice 2000, s. 23.

dětí stará pět denních a tři noční vychovatelky. Celkově je v dětském domově v Konici deset zaměstnanců.¹⁰⁷

---

¹⁰⁷ SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*. Konice 2000, s. 23.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala historií města Konice a jeho školstvím. Cílem bylo poskytnout ucelený obraz o městu Konice a jejím školství, a to od nejstarších dob po současnost a dostat Konici do povědomí veřejnosti. V samotném úvodu práce se zabývám Konicí jako takovou. Popisuji její umístění, geografii a působící spolky. Dále se v první kapitole věnuji mikroregionu Konicko - jaké obce do něj zapadají a jaká je jeho činnost.

V druhé kapitole jsem popsala všechny pamětihodnosti, které ve městě jsou. Největší důraz byl kladen na kostel Narození Panny Marie, který nechal vystavět ve 14. století Jan Konický ze Švábenic. Kostel byl postupem času propojený s barokním zámekem, což je další neopomenutelná památka. Tuto jednopatrovou barokní památku nechal postavit v 18. století Lukáš Glöckel. V současné době je v konickém zámku muzeum.

Třetí část pojednává o kompletní historii města. Z této kapitoly jsme se dozvěděli, že Konice v pravěku nebyla natolik osídlena jako její nedaleké okolí. První zmínka o jejím osídlení pochází až z roku 1200. Dále se zabývá šlechtickými rody, kterých se v Konici vystříдалo mnoho. Úřadovali zde páni z Konice, Švábenic či z Holštejna. Popsáno je i období nevolnictví nebo dvou světových válek a jejich dopadu na konické obyvatele.

Čtvrtá kapitola je nejrozsáhlejší a popisuje komplexní historii školství od první farní školy až po vybudování nynější základní školy s gymnáziem. V této kapitole jsme se dozvěděli, že v Konici byl neustálý problém s umístěním kvůli nedostatečným prostorům, proto docházelo k neustálému rozšiřování školní budovy. Byla zde zřízena jak měšťanská, tak i obecná škola. Až s rokem 1993 přišla velká změna, kdy byl zhotoven projekt na vybudování školy s gymnáziem. V současnosti má budova čtyři pavilony.

V poslední části je popsána Základní umělecká škola v Konici, která dříve spadala pod uměleckou školu v Plumlově, k jejímu odtržení došlo až roku 1981. Dále je zde popsána historie mateřské školy a dětského domova.

Práce by mohla sloužit k rozšíření historického povědomí místním obyvatelům, ale i žákům konické základní školy. Konkrétně by se prací mohli zabývat při výuce např. dějepisu či občanské výchovy, aby si rozšířili své poznatky o historii města Konice.

SEZNAM LITERATURY

PRAMENY

Kronika městečka Konice od roku 1922. Kronika uložena na Městském úřadě v Konici.

Kronika měšťanské školy v Konici, 1899–1976. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice.

Kronika obecné školy v Konici, 1940–1945.

Kronika obecné školy v Konici, 1946–1953. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice.

Kronika základní školy v Konici, 1976–2003. Kronika uložena v ZŠ a G města Konice.

SOkA Prostějov, f. Městský národní výbor Konice, inv. č. 65, *Pamětní kniha.*

LITERATURA

AUGUSTIN, J.: *Česká republika ve znacích, symbolech a erbech.* Sokolov 1997.

BELŠÍK, Ondřej: *Drobné poznámky k nálezům barokních omítek na objektech farního kostela Narození Panny Marie v Konici a spojovací chodby jako součásti areálu bývalé rezidence hradiských premonstrátů. Sborník Národního památkového ústavu - územního odborného pracoviště v Olomouci 2009.* Olomouc 2009.

KRÁLÍKOVÁ, M., NEČESANÝ, J., SPĚVÁČEK, V.: *Nástin vývoje všeobecného vzdělání v českých zemích.* Praha 1997.

KUČEROVÁ, Anna: *Konice v datech 1200-1989.* Konice 2017.

MLČÁK, Leoš: *K dějinám farního kostela a premonstrátské rezidence v Konici v 17. a 18. století. Střední Morava.* Olomouc 2004.

MÜLLER, František: *Místní a pomístní jména Dražanské vrchoviny v dějinách a pověstech.* Luhačovice 2004.

PINKAVA, Jaroslav: *Dějiny města Konice.* Konice 1993.

PINKAVA, Jaroslav: *Dějiny města Konice.* Konice 1995.

PLAČEK, Miroslav: *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku.* Praha 2001.

SAMEK, Bohumil. *Umělecké památky Moravy a Slezska*. Praha 1994.

SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*. Konice 2000.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Gymnázium města Konice. In: Gymnázium a základní škola města Konice [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.gymnazium-konice.cz/>.

Kruh přátel hudby Konice. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/kruh-pratel-hudby-konice/d-2227>.

Mateřské centrum Srdíčko. In: *Charita Konice* [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <https://www.konice.charita.cz/Nase-dalsi-aktivity/materske-centrum-srdicko/>.

Mikroregion Konicko. In: Mikroregion Konicko [online]. [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <http://www.mikroregionkonicko.cz/>.

Muzeum řemesel Konicka, z.s.. In: *Muzeum Konice* [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://muzeumremeselkonickaossweb.webmium.com/>.

Sokol Konice, fotbal. In: *Fotbal Konice* [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.fotbal-konice.cz/>.

Sport a volný čas. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/sport-a-volny-cas/ds-1097>.

Volný čas. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/sport-a-volny-cas/ms-2239/p1=1001>.

Zastupitelstvo města Konice. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/seznam-clenu/os-50/p1=2516>.

Znaky a pečeti. In: *Město Konice* [online]. [cit. 14. 11. 2021]. Dostupné z: <http://www.konice.cz/znaky-a-peceti/d-2334/p1=68>.

ZUŠ Konice. In: *Základní umělecká škola Konice* [online]. [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.zuskonice.cz/o-skole/historie>.

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Znak města

Příloha č. 2 - Konický zámek se sochou sv. Floriána

Příloha č. 3 – Kostel Narození Panny Marie společně s přiléhajícím zámkem

Příloha č. 4 – Měšťanská škola chlapecká na počátku 20. století

Příloha č. 5 – Základní škola a gymnázium města Konice

Příloha č. 1 – Znak města

Zdroj: Konice. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.konice.cz/prapor-a-znak/>.

Příloha č. 2 – Konický zámek se sochou sv. Floriána

Zdroj: Zámek Konice. In: *Zámek Konice a muzeum řemesel Konicka* [online].

[cit. 2022-04-07]. Dostupné z:

<https://www.strednimorava-tourism.cz/cil/zamek-konice-a-muzeum-remesel-konicka/>.

Příloha č. 3 – Kostel Narození Panny Marie společně s přiléhajícím zámkem

Zdroj: Kostel Narození Panny Marie. In: *Zámek Konice a muzeum řemesel Konicka* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.strednimorava-tourism.cz/cil/zamek-konice-a-muzeum-remesel-konicka/>.

Příloha č. 4 – Měšťanská škola chlapecká na počátku 20. století

Zdroj: SCHÖN, J.: *Z dějin vzdělávání, Základní škola a gymnázium města Konice*.
Konice 2000, s. 19.

Příloha č. 5 – Základní škola a gymnázium města Konice

Zdroj: Konice. In: *Město Konice* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné z:
<https://www.konice.cz/>.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Kateřina Dobšíčková
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	Mgr. Pavel Krákora, Ph. D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Historie a vývoj města Konice a jeho školství
Název v angličtině:	The history and development of the town Konice and it's education system
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá dějinami města Konice od počátků až do současnosti. Práce se dále zaměřuje na významné pamětihodnosti města, zejména popisuje historii školství v Konici.
Klíčová slova:	město Konice, historie Konice, významné pamětihodnosti, zámek Konice, vzdělávací instituce, historie školství v Konici
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis deals with the history of the town of Konice from the beginning up to the present. The thesis also focuses on the important historical sights of the town, and it especially describes the history of education in Konice.
Klíčová slova v angličtině:	town of Konice, history of Konice, important sights, Konice Castle, educational institutions, history of education in Konice
Přílohy vázané v práci:	5 příloh
Rozsah práce:	53 stran
Jazyk práce:	český jazyk